

చందమామ

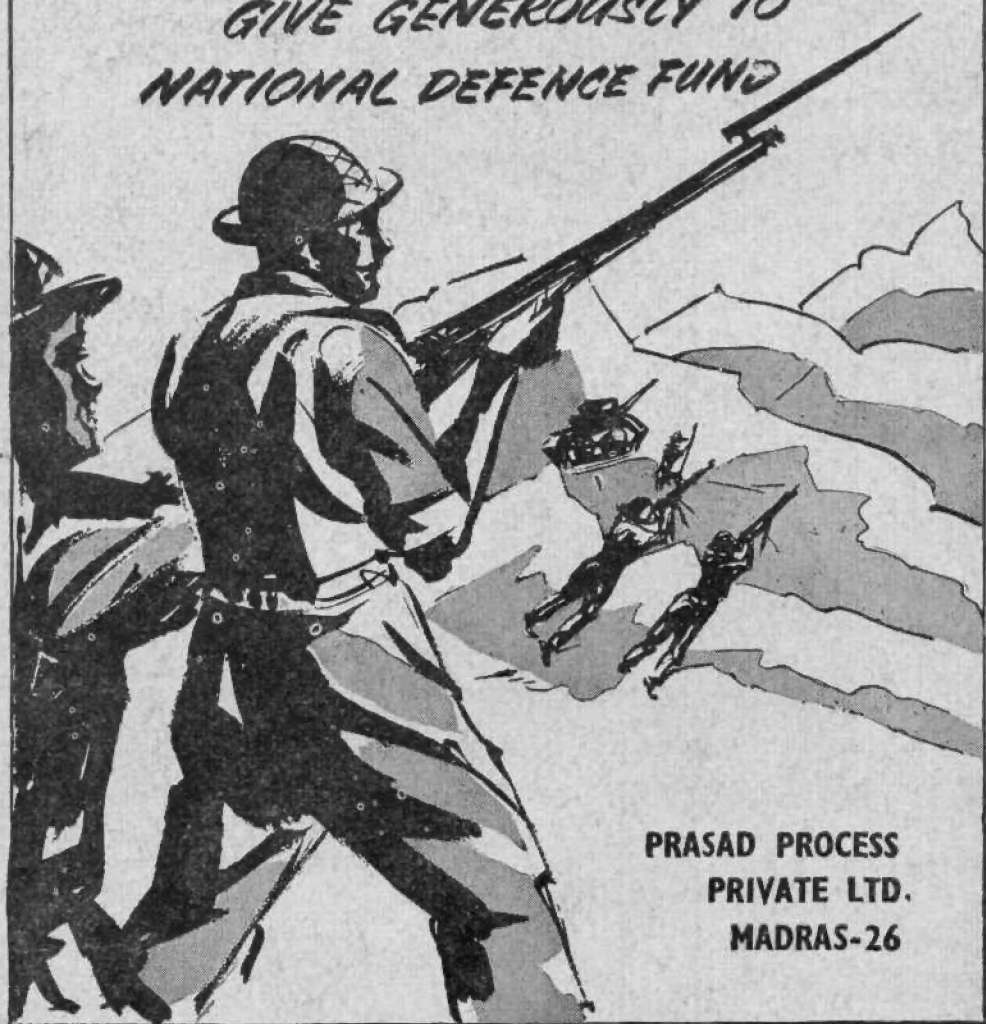
జనవరి 1963

SMITE WITH YOUR *MITE!*

Our Freedom is in peril...

**GIVE GENEROUSLY TO
NATIONAL DEFENCE FUND**

**PRASAD PROCESS
PRIVATE LTD.
MADRAS-26**

సంక్రాంతి పండుగకు 'ఉమా' నగల శోభ!

బొత్తాములు - ఒకటి రు. 1/- కప్పు-బొత్తాములు జత రు. 2/-
నెం. 203 - జడ గజాలు - 2½ సెజు జత రు. 14/40;

UMA. 718.

UMA. 535.

UMA. 107.
UMA. 205.
UMA. 506.

UMA. 819.

JASMIN NECKLACE.
Rs. 25/-

UMA. 705/2.

UMA. 37.

ధనము పొదుపు కొరకు

"ఉమా"

22. క్యారట్ బంగారు రేకు
కవరింగు నగలనే కొనండి.

అనేక సంవత్సరములు
మన్నికగా యుండును.

నెం. 705/2 జుక్కాలు - జత రు. 6/-;
నెం. 37 చెవిపోగులు జత రు. 2/-.

ఉమా గోల్డు కవరింగు వర్క్సు
H.O. ఉమా మహల్.. మచిలీపట్టణము. ఇండియా

ప్రాప్రయిటర్: టి. వి. సుబ్బయ్య

మా విక్రయ శాలలు:

90, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు-1

శివాలయం వీధి, విజయవాడ

104, కామధేను బిల్డింగు, అవెన్యూ రోడ్డు, బెంగళూరు సిటీ

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

భారత చరిత్ర - 16	...	2	రాజైన బానిసపిల్ల - 4	...	35
దాస్య విముక్తి (గే.క.)	...	5	చిలుక బుద్ధి	...	41
రాకాసిలోయ - 19	...	9	వెర్రి బాగులవాడు	...	45
వరప్రదానం	...	17	రామాయణం	...	49
దేవతలు దిగి వచ్చారు	...	25	నిజమైన చదువు	...	62
రాక్షసుడు	...	33	భారతం	...	64

ఇవి గాక ఫోటో శీర్షికల పోటీ, మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

“అవి ఉత్తమమైనవని నాకు తెలుసు”
అని ‘కోడుత్తువైత్తవల్’ అందాల తార
ఎల్. విజయలక్ష్మి చెప్పుచున్నది

మంచి రుచి కావాలంటే ....

....న్యూట్రీన్ ఇవ్వండి

న్యూట్రీన్ కనెక్టెరి కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, చిత్తూరు (ఆం. ప్ర.)

నా అతిథులకోసం నాకు ఉత్తమమైనవే
కావాలి. అందుకని నే నెల్లప్పుడు
అద్భుతమైన న్యూట్రీన్ టాఫీలూ
మిఠాయిలూ ఇంట్లో అట్టేపెట్టే
వుంచుతాను. అవి
ఉత్తమమైనవని
నాకు తెలుసు, నా
మిత్రులందరూ
నాతో ఏకీభవిస్తారు.

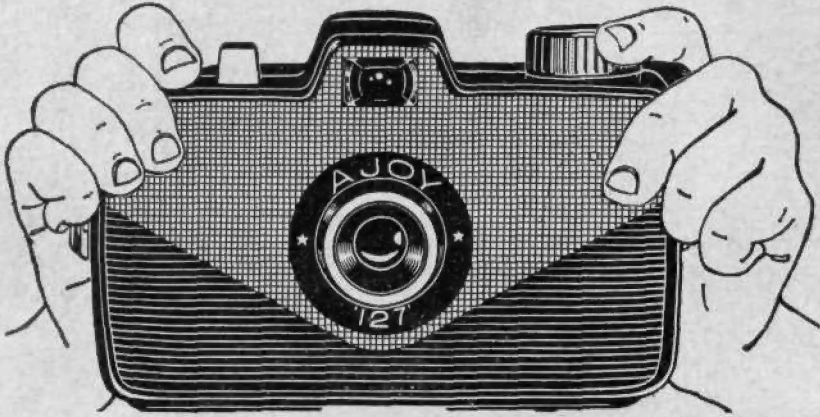
NC-79-b

రెమి
పౌడర్

ఇండియన్
కెమెరా
అమెరికాలో
వేల
లెక్కను
కొన్నారు!

అజయ్ '127'

ప్రఖ్యాత చిన్న కెమెరా

అజయ్ యొక్క ప్రత్యేక లక్షణములు :
అందమైన బ్యాక్ లైట్ కేసు • ప్రతి 127 ఫిల్ము
రోలుకు 8 ఎక్స్ పోజర్లు • ప్రఖ్యాత అమెరికన్
ఆప్టికల్ కంపెనీ తయారు చేసిన F-15 ఫిక్సెడ్
ఫోకస్ గల మినిస్కన్ లెన్సు • పూర్వప్రభు,
సింగిల్ స్పీడ్ షట్టరు • ప్లాష్ సింక్రోనైజ్డ్
• హాల్ గల ఐ-లెవర్ రకపు ప్యూ-పైండరు.

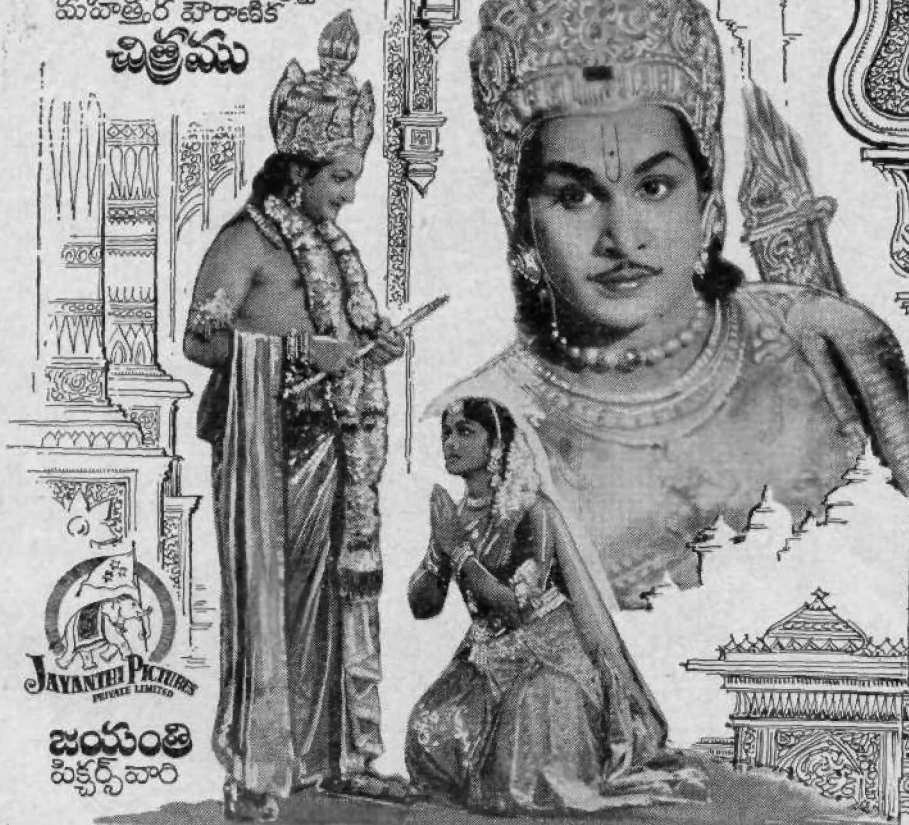
PLAUGH TEL

రూ. 24 మాత్రమే స్టానిక వస్తుంది అదనము.
అజయ్ ఐహమతి ప్యాక్ : అజయ్ '127'
మరియు ఏన్ ప్లాష్ గన్. రూ. 39/-
స్టానిక వస్తుంది అదనము.
వివరాలకు వ్రాయవలసిందిగా వర్తమానము మనవి.
పెద్ద పొత్ వ్యాపారం వద్ద దొరుకుతాయి, లేక
పబ్లిక్ ఇండియా ప్రైవేట్ లి.
బొంబాయి • ఢిల్లీ • కోల్ కత్తా • మద్రాసు.

తప్పక చూడండి!

నరనారాయణుల
శైవ్యము • విశ్వము • కల్యణము
సహజాతానభువివృత్తి అనుభూతుల
సమరసభరితముగా స్పష్టించిన
మహత్త్వర కౌరాణిక

చిత్రము

శ్రీ కృష్ణార్జున యుద్ధము

నిర్మాత • దర్శకుడు • కె.వి.రెడ్డి B.Sc., (HONS)

AKTHA

వాహినీ విడుదల

...లంతరాస్త్రీయ ఖ్యాతిగాంచిన భారతీయ సృష్టకళా

కమలా లక్ష్మి

మొదటికకు పాత్రమైనది

స్వామ్యం

నమూనాలు

వీటికొరకు

నన్నెలు..

నాగంక

శ్రీ వెంకటేశ్వర
సిల్క్ వీరలు

శ్రీ వెంకటేశ్వర
సిల్క్ వీరలు

ప్రతి ఉత్పత్తి మైన విస్తారము
రమ్యమైన దృశ్యం

284/1, చిక్కుచేటి, బెంగళూరు-2

ఫోన్-6440

జిల్లా- "ROOPANATHA"

M.Rao,

నెరసిన శిరోజాల
గురించి
చింతించ నక్కర్లేదు

హెయిర్ ఆయిల్ గా

మీరు వాడితే చాలు

పోర్ సెబెంట్లు అండ్ ఎగుమతి ద్రవ్య
ఎమ్.ఎమ్. బంబే వాలా,
అహమదాబాద్ (దరకరేశం)
సెబెంట్లు :
సి. సరోత్తమ్ అండ్ కో.,
బొంబాయి - 2

పాతాళాలో
తల్లె

జనవరి 1963

శ్రీ ఉత్పల సత్యనారాయణాచార్యగారు రచించిన
“దక్షయజ్ఞం”, “పార్వతి కల్యాణం”,
“కుమారసంభవం” గేయ కథలు చాలా
బాగున్నవి. చదువుతున్నంతసేపూ శరీరమంతయు
పులకరించి నేత్రముల వెంబడి ఆనందాశువులు
రావటము సమంజసము గదా! “కుమార
సంభవం” అయిపోయినందులకు చాలా చింతి
స్తున్నాము. వెంటనే ఆతని గేయ కథ నొక దానిని
ప్రచురింపమని మా ప్రార్థన.

—తనికెళ్ల వెంకటరమణశాస్త్రి,
మృత్యుంజయనగరం

చందమామా! నీ కథ లెంతో ఆకర్షణీయంగా
ఉంటున్నాయి. ముచ్చటగా మురిపించే రామ
తీర్థ కథలు గూడా బాగుంటున్నాయి. “ప్రపంచ
వింతలు” అనే శీర్షిక బాల ప్రపంచానికి ఎంతో
సహకరిస్తున్నది.

పెద్దాడ పార్థసారథి, సిర్పూర్-కాఘజ్ నగర్
“రాకాసిలోయ”, “వ్యర్థప్రయాన”, “ముస
లెమ్మ యుక్తి”, “రాజైన బావినపిల్ల”, కథలు
చాల బాగున్నవి. ఆ రచయితలకు నా కృతజ్ఞతలు
అందజేయగోర్రాను.

—బిహెచ్. మురళీబాబు, బందరు

“రాకాసిలోయ” చదవటానికి చాలా బాగున్నది.
అది ఎప్పుడు ముగింపు చేస్తారోనని చాలా
భయముగా వున్నదండి.

—మహమ్మద్ బేగంబీ, జీలకర్రగూడెం

ఈ నెల ముగిసిన “కుమార సంభవము” గేయ కథ కళా లలితములగు వడ్డాదివారి రమణీయ చిత్రములతో, మృదు మధురమైన ఉత్పలవారి నైలితో అత్యంత శోభాయ మానమై ఆనందము గొలిపినది.

-ముంగండ రామచంద్రరావు, లక్కవరం ఉత్పల సత్యనారాయణాచార్యగారి తెనుగు రచనలోని స్వారస్యం కొంచెంకూడా తీసిపోకుండా కన్నడంలో వున్నందుకు విస్తుపోయాం. కన్నడ కవి మధ్వగిరి జలజనాభతనయగారికి మా వాళ్ళ అభినందనలు తెలుపండి.

—బి. సరసమ్మ, బెంగళూరు
“చందమామ”ను సుమారుగా రెండు సంవత్సరములనుండి శ్రద్ధగా చదువుతూ ఆనందించు తున్నాము. కథ లన్నియు ఎంతో బాగుంటున్నాయి. ముఖ్యంగా ముచ్చటైన రంగుల చిత్రములతో కూడిన సీరియల్ “రాకాసిలోయ”,

“రామాయణం” బాగుంటున్నవి. ప్రత్యేకంగా ప. పా. గారి చిత్రములు మమ్ములను ముగ్ధులను చేయుచున్నవి. తాతయ్య కథలు, గుండు భీమన్న కథలు యెంతో విశేషాన్ని కల్గిస్తున్నాయి. ఎస్. వి. సుబ్బారావు, కురాసియా కాలియరీ మరలా గుండు భీమన్న వచ్చినందున ఇంకమీద గుండు భీమన్న వెళ్ళిపోయేదాకా మాలాంటి పాఠకులకు పండగే.

—ఎం. గురుమూర్తి, కొత్తగూడెం
“రాజైన బానిసపిల్ల” సీరియల్ అమోఘం.

—గుణ్ణం బ్రహ్మజీరావు, మెర్రిపాడు
గురువర్యా, బేతాళ కథలు నా హృదయమునకు ఎంతయొ సంతము గల్పించినవి. కాని పట్టు పదలని విక్రమార్కునివలె పట్టు విడువక రచించే ఆ మహాపురుషుడెవరో వారికి నా హృదయపూర్వక వందనములు అర్పించ గోరుచున్నాను.

—ఎ. శివరాజ్, కర్నెస్

పల్లెటూరి
వర్తకుడు
అంటాడు:

“వర్తకుణ్ణి కనుక, నేను ఖర్చుపెట్టి ప్రతి రూపాయనుంచి విలెనంత హెచ్చు లాభం పొందాలని చూస్తాను. అందుచేత, సైకిలు కొనబోయినప్పుడు సహజంగా రాలె సైకిలునే కొన్నాను. ఎందుకంటే, అది గట్టిది; చాల బరువు మోస్తుంది; సాఫీగా, సులభంగా వెడుతుంది.”

రాలె

బైసికిల్స్ లో ప్రసిద్ధిగాంచిన
మొదటి పేరు

అదనపు సౌకర్యానికై విల్ కావ్ సీటు వేసుకోండి

సెన్-రాలె

తప్పక
చూడండి

శ్రీ విజయగార్ హాల్ వారి

చిత్రి తమ్ముడు

పూర్ణా రిలీజ్

దర్శకత్వం : తిలక్ * సంగీతం : పెండ్యాల

నోవిన్

కాల్ కెమికల్ వారి బాధా నివారణి
కండ్రైగముల నెప్పి, నీయాటికా, నుండె జలుబులు నుండి నల్లర విముక్తికొరకు

మార్గ్యుఎస్టమ్

సీమ్క్రీమ్

దూరదలు, మొటిమలు, స్ఫోటికపు మచ్చలు, ముంపులు, గాయములు, తుండ్లు, మొ. వాటికి

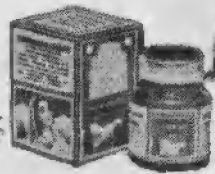
కాల్ కెమికల్ వారి సన్నుతులు—“మార్గ్” నల్లని రయారు చేయవారు.

CF-2410-60

దక్షిణ ఇండియా అఫీసు: 5/149, బ్రాడ్వే, మద్రాసు-1.

మనోహరమైన
ముఖలావణ్యమునకు

నేషనల్ వారి
కాత్మీర్ స్తో

సినిమా తార
లందరకు నచ్చినది

ది నేషనల్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ, బొంబాయి-2 * మద్రాసు

అద్వితీయమైన విశ్వాదం!

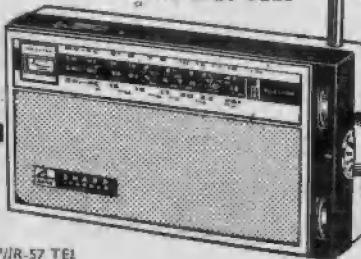
Sharp
JHANKAR

ఉత్తమ పంథా వినికడి! పార్ప్-యుంకార్ మనోరంజిత
మైన విశ్వాదం! ఇక్కడ-అక్కడకు-ఎక్కడ
అక్కడ సరే తీసుకు వెళ్ళండి. సందడి గొలిపే సహ
రాషిణి. జీవితాన్ని ఉల్లాసంతో డిగిస్తుంది. అంతా
ఆనందమయంచేసి, ఆత్మ బంధువుగా వుంటుంది.

హయకావా ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీ లిమిటెడ్, జపాను,
వారి సాంకేతిక సహకారంతో కయారు తేయబడింది.

మోడలు బి.జెడ్. 490
9 ట్రాన్సిస్టర్. 4 ట్యాండ్లు
రు. 393 ఎలక్ట్రా సుంకముతో సహా
(పన్నులు అదనము)
వస్తువునే వందికి అదనం

ట్రాన్సిస్టర్ రేడియోలో ఆగ్ర గణ్యులు
రేడియో విభాగము:
ఇండియన్ స్టాండ్స్ లి., బొంబాయి-67.

ASP/JR-57 TEL

మీ సమీపపు పార్ప్-యుంకార్ డీలరును సంప్రదించండి

ఆంధ్రప్రదేశ్, మద్రాసు, మైసూర్, కేరళ

ప్రాంతీయ పంపకదారులు: జే - బ - ఫోన్ కంపెనీ,

13, మింట్ స్ట్రీట్, మదరాసు.

Chandamama

ఒక
సొగసైన
క్రాంత డబ్బారో

జె. బి.
సాల్టో
బిస్కెట్లు

రుచిగా, ఎల్లప్పుడూ కరకర
లాడుతూ ఉండే జె. బి. సాల్టో
బిస్కెట్లు యిప్పుడు సొగసైన
రంగులుగల 450 గ్రాముల
డబ్బారలో ప్యాకు చేయబడినవి.
సాల్టో బిస్కెట్లను తినండి మరియు
డబ్బారను యింట్లో వాడుకోండి!

జె.బి.మంఘరామ్ అండ్ కంపెనీ

గ్వాలియర్

చందమామ

నంచాలకుడు : 'చక్రపాణి'

చీనా సేనలు దురాక్రమణ చేసినదాకా మన ప్రజలూ, ప్రభుత్వమూ శాంతిని గురించే హెచ్చుగా ఆలోచించారు. ఇతర దేశాల మాట ఏమైనా మన దేశానికి శత్రుభయం ఉండదనుకున్నారు. ఇప్పుడా భ్రమ తొలగిపోయింది. దేశరక్షణ దృఢతరం చెయ్యటానికి తగు చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్నది. మనకు ఆయుధాలు కావాలి. మనం యోధులను తయారు చేసుకోవాలి.

ఈనాడు దేశంలో ఏర్పడిన పరిస్థితి ప్రభావం చేత "చందమామ" ప్రచురణలో కూడా కొంత వ్యయం పెరిగింది. ఈ కారణంగా మార్చి సంచిక నుంచి "చందమామ" వెల 60 న. పై.లకు పెంచ నిర్ణయించామని మనవిచేస్తున్నాము.

సంపుటి : 32 - జనవరి 1963 - సంచిక : 1

భారత చరిత్ర

అసియాకు పశ్చిమాన ఉన్న అరేబియా లోని మక్కాలో 570 లో మహమ్మద్ ప్రవక్త జన్మించి ఇస్లాము మతాన్ని వ్యవస్థాపించాడు. ఈ మతం అక్కడి ప్రజలలో ఉత్తేజనం కలిగించింది. ప్రవక్త అనంతరం 632 నుంచి ఇస్లాము మతావలంబులకు ఖలీఫాలు నాయకత్వం వహించి ఆ మతాన్ని ఇరాను నుంచి స్పెయిను దాకా గల రాజ్యాలలో వ్యాపింప జేశారు.

అరబ్బులు ఆది నుంచి కూడా పశ్చిమ భారతం పైనా, వాయువ్య సరిహద్దు ప్రాంతం పైనా కన్ను వేసి ఉంచారు. 637 ప్రాంతంలోనే, రెండవ పులకేశి పరిపాలనా కాలంలో ఒక అరబ్బుసేన బొంబాయి సమీపాన గల థానాకు వచ్చింది. అనంతరం బ్రోచ్ మొదలైన ప్రాంతాలపై దాడులు జరిగాయి. మరికొద్ది సంవత్సరాలకు దక్షిణ అష్టానిస్తాను అరబ్బుల వశమయింది.

తరువాత అరబ్బులు కాబూల్ వీలే షా పై అనేక దాడులు చేశారు. ఈ షా, కనిమ్ముడి సంతతి వాడట.

దక్షిణ అష్టానిస్తాను జయించిన అరబ్బులు బులచిస్తాన్ లో కొంత భాగాన్ని, సింధు రాష్ట్రాన్నికూడా జయించారు. ఇరాక్ గవర్నరైన అల్ హజ్జజ్ యొక్క అల్లుడు ముహమ్మద్ ఇబన్ కాసిమ్ అనేవాడు, దేశ ద్రోహులైన బౌద్ధుల, సామంతరాజుల సహకారంతో 712 లో సింధునదిని దాటి అనేక నగరాలు జయించాడు. సింధు దిగువ లోయ యావత్తూ అరబ్బుల వశమయింది. అరబ్బుల పురోగమనాన్ని అరికట్టినవారు దక్షిణాన చాళుక్యులూ, తూర్పున ప్రతిహరులూ, ఉత్తరాన కార్కటులూనూ.

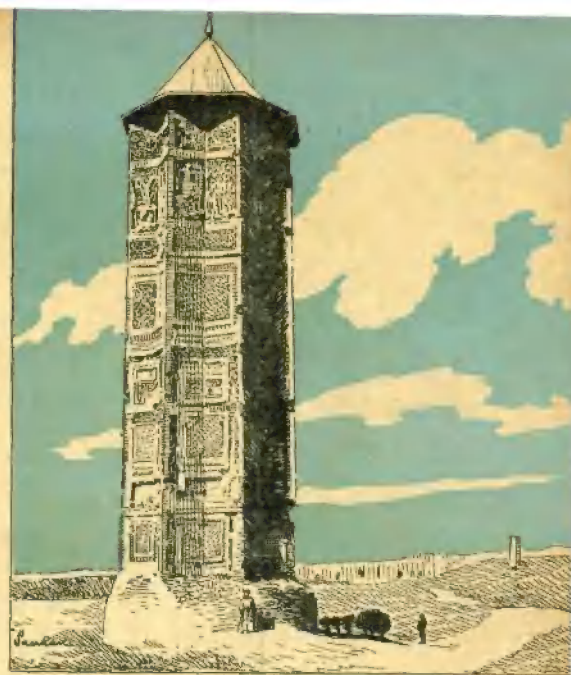
ఇలా ఉండగా 962 లో అల్పతిగీన్ అనేవాడు ఘజ్ని రాజ్యాన్ని వ్యవస్థాపించాడు. ఇతను మధ్య అసియా

16. మహమ్మదయుల రాక

పాలకుల బానిస అయి ఉండి ఘజ్నీలో స్వతంత్ర రాజ్యం వ్యవస్థాపన చేసి 963లో చనిపోయాడు. 977లో ఈ రాజ్యం ఇతని అల్లుడైన సబుక్తిగీన్ ఆధిపత్యం కిందికి వచ్చింది. ఇతన్ని నిరోధించిన వాడు ఉదభాండపుర రాజు జయపాలుడు. 997లో సబుక్తిగీన్ చనిపోయి ప్రసిద్ధుడైన అతని కొడుకు మహ్మద్, ఘజ్నీకి సుల్తానయ్యాడు. 1001లో జయపాలుడు మహ్మద్ చేతిలో చిత్తుగా ఓడిపోయి అవమానం సహించలేక చితి మీద కాలిపోయాడు.

ఘజ్నీ మహ్మద్ క్రమంగా పంజాబును జయించాడు, స్థానేశ్వరం జయించాడు. 1015లో ఇతను కాశ్మీరు లోయను జయించటానికి చేసిన యత్నం ఫలించలేదు. 1018లో ఇతను కన్యాకుబ్జాన్ని తుడిచి పెట్టి ప్రతిహర సామ్రాజ్యాన్ని తుదముట్టించాడు. 1022, 1023లో గ్వాలియర్, కాలింజర్ రాజ్యాలు అతనికి లొంగాయి. 1026లో ఇతను కాతియవాడ్ లోని సోమనాథ్ పై చేసిన దాడి ప్రసిద్ధమైనది. ప్రసిద్ధమైన ఈ హిందూ ఆలయం వతనమైన నాలుగేళ్ళకు మహ్మద్ చనిపోయాడు. మహ్మద్ ప్రపంచ యోద్ధలలో చేర్చదగిన వాడు. ఇతను భారతీయులతోనే

మజ్నీ మహ్మద్ విజయస్తంభం

గాక శత్రువులైన తురుష్కులతో కూడా గొప్ప యుద్ధాలు చేసి గెలిచాడు. ఇతను సంస్కృతిని కూడా పోషించాడట. అయితే భారత చరిత్రకు సంబంధించినంత వరకు ఇతను దోపిడికి మాత్రమే ఖ్యాతి పొందాడు. ఇతను చేసిన యుద్ధాలు ప్రధానంగా దోపిడి దాడులు. మత ప్రచారం కూడా అతని ముఖ్యాశయం కాదు. కాని ఇతని విజయాల వల్ల హిందూ రాజులలో అత్యుచితాసనం దెబ్బ తిన్నమాట నిజం. 1030లో ఘజ్నీ మహ్మద్ పోయి 1192లో ఘూర్ ముహమ్మద్ వచ్చేదాకా హిందూ

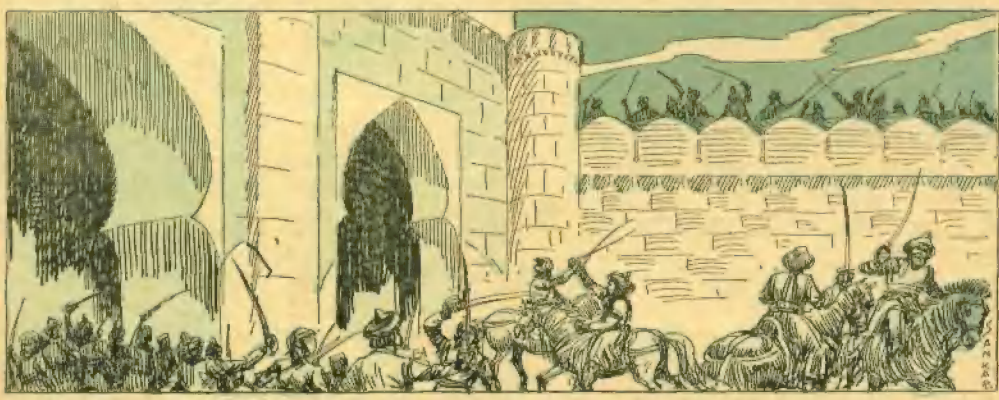

రాజ్యాలపై చెప్పుకోదగిన దాడులంతగా లేవు—ఒక అరబ్బు సేనాపతి వారాణసి నగరాన్ని కొల్లగొట్టాడు. అయితే ముస్లిము దాడుల భయం మాత్రం భారతీయులలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోయింది.

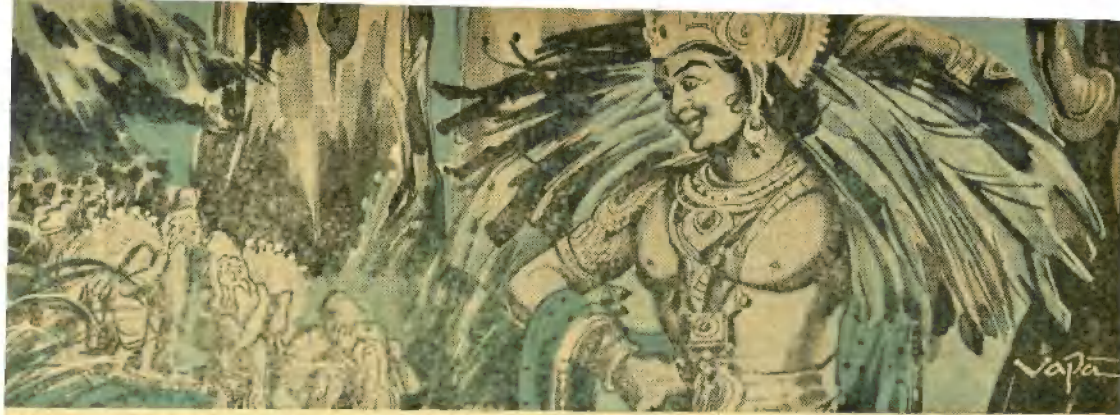
అష్టానిస్తాన్ లోని పర్వతాల మధ్య ఘూర్ అనేది ఒక చిన్న రాజ్యం. తూర్పు పర్షియాకు చెందిన ఒక జాతివారు ఈ అనా మకపు సామంత రాజ్యాన్ని పాలిస్తూ ఘజ్నీ సుల్తానుకు లోబడి ఉండేవారు. కాని మహ్మద్ అనంతరం ఘజ్నీ సుల్తానులు బలహీనులవటం చేత ఘూర్ పాలకులు క్రమంగా బలవంతులై ఘజ్నీ సుల్తానులతో అధికృతకై పోటీ పడసాగారు. ఈ పోటీ మూలంగా ఘజ్నీ సుల్తానైన బహ్రమ్ పా అనేవాడు ఘూర్ కు చెందిన ఇద్దరు అన్న దమ్ములను, కుతుబుద్దీన్ ముహమ్మద్, సైఫుద్దీన్ అనేవారిని చంపించాడు. వీరిద్దరికీ సోదరుడైన ఆలాఉద్దీన్ హుసేన్ అనేవాడు

ఘజ్నీపై భయంకరంగా పగ తీర్చుకున్నాడు. అతను ఘజ్నీ నగరాన్ని కొల్ల గొట్టటమేగాక ఏడు రోజులపాటు ఆ నగరాన్ని పరశురామ ప్రీతి చేసి “ప్రపంచ దాహకుడు” అనే బిరుదు కూడా సంపాదించుకున్నాడు. బహ్రమ్ కొడుకు ఖుస్రవ్ అనేవాడు పంజాబుకు పారిపోయాడు. తరవాత పదేళ్ల పాటు ఘజ్నీనగరం ఘుజ్ జాతి తుర్క్ మానుల అధీనంలో ఉండి 1173 లో ఘూర్ పాలకుల అధీనమయింది.

“ప్రపంచదాహకుడి” కొడుకు తుర్క్ మానుల చేతిలో చనిపోయాడు. కాని అతని దాయాది ఘియాసుద్దీన్ మహమ్మద్ 1173 లో తుర్క్ మానులను ఘజ్నీ నుంచి పారదోలి, ఘజ్నీ రాష్ట్రానికి తన తమ్ముణ్ణి పాలకుడుగా ఏర్పాటు చేశాడు. ఈ తమ్ముడే ఘూర్ ముహమ్మద్. అన్న కింద సైనికో ద్యోగిగా ఉంటూండగానే ఇతను ఇండి యాపై దండయాత్రలు సాగించాడు.

దాస్యవిమోక్తి

ప్రథమాశ్వాసము :

కశ్యపు డొనరించు పుత్ర
కామేష్టికి వచ్చినారు
వాలఖిల్య మహామునులు,
వారలతో ఇంద్రాదులు.
పరమ ఋషులు వేద మంత్ర
పఠనం బొనరించుచుండ
అగ్నికుండమున కశ్యపు
డాహుతు లర్పించుచుండె.
కశ్యపునికి ప్రక్కననే
కద్రూ వినతాది సతులు
కౌరిక లీరిక లెత్తగ
కూర్చొని చూడడొడంగిరి.
జన్మమునకు సరిపోయెడు
సమిధలు, పువ్వులు లేవని
తెచ్చుటకై వాలఖిల్య
దేవేంద్రాదులు వెడలిరి.

ఎండినట్టి రావి పుల్ల
లేటి పెద్ద మోపు కట్టి,
నెత్తికెత్తికొని ఇంద్రుడు
నిక్కుచు అరుదేరినాడు.
వాలఖిల్య మునులు కూడ
పూలు గొసి మూట గట్టి,
మోయలేక నడువలేక
ముక్కుచు అరుదేరినారు.
త్రోవలోన వారల గని
దేవేంద్రుడు పక పక నగి,
"పూలు గూడ మోయలేరు
బొట్టిన వ్రేలంతవారు!
వాలఖిల్య మహామునులు
చాల గొప్ప బలవంతులు,"
అని ఇంద్రుడు ఎకసక్కెము
లాడి ముందు కేగినాడు.

ఆ మాటలు మునివరులకు
ఆమిత లజ్జ కలిగించెను;
అంత కంతకా హేళన
ఆగ్రహమును రగిలించెను.

ప్రతములచే శుష్కించిన
వారలమగు మ మ్మింద్రుడు
హేళన కావించినాడు,
ఎంత కండ కావర మది !

చుఱచుఱమని దేవేంద్రుని,
చూచి కన్ను లెఱ్ఱచేసి,
కానిమ్మని పెదవి గఱచి
కనలుచు మును లేతెంచిరి.

వచ్చి రోషముతోడ ఇంద్రుని
పంక చూచుచు, వీర్యవంతము
లైన మంత్రము లుచ్చరించుచు,
ఆ మునీశులు వేల్చుదొడగిరి.

హోమ ధూమముతోడ వారల
ఓడలు, పలుపలు నల్లనయ్యెను;
జేవుణించిన వారి కన్నులు
సెగలు గ్రక్కెడు నిప్పులయ్యెను !

“ఇంద్రు కంటెను నూఱు రెట్టులు
ఎక్కుడగు బలవంతు డొక్కడు
పుట్టి రెండవ ఇంద్రుడై, చే
పట్టు గావుత స్వర్గలోకము.”

అనుచు వారలు వేల్పుచుండగ
విని బృహస్పతి వెఱపుతో చని,
కశ్యపుని కెఱిగించి ఇంద్రుని
కాపు మీ వని కాళ్ళపై పడె.

“ఇంద్ర పదవికి ఎట్టి భంగము
ఎంత మాత్రము రాదు నమ్ముము;
బ్రహ్మ వాక్యం బిద్ధి మీ కే
భయము వల”దని కశ్యపుం డనె.

అట్లు వాలఖిల్య మునులు
అగ్ని ముఖము చేసి వేల్చి,
యాగాగ్నుల నువ్వెత్తుగ
యజ్ఞ పురుషు డవతరించె.

కశ్యపునకు పాయసాన్న
కలశ మిచ్చి, ఆ పురుషుడు
జీవున మింటికి తారా
చువ్వ వేలె ఎగసి పోయె!

కశ్యపు డా పాయసమును
కద్రూ వినతా సతులకు
పంచి యిచ్చి, మీ కోర్కెలు
ఫలియించెడు నని పల్కెను.

అటు విమ్మట తన భార్యల
సందఱ సంతోష పఱచి,
కశ్యప ముని తప మొనర్చ
గంధమాదనమున కెగె.

కొన్నాళ్ళకు కద్రూ సతి
గ్రుడ్లను వేయిటిని పెట్టె;
రెండవదగు వినతా సతి
రెండే గ్రుడ్లను పెట్టెను.

మును కద్రువ గ్రుడ్లెల్లను
పెను పాములుగా మాతెను;
వారలలో శేషుడనెడి
వాడు వేయి తలల వాడు!

ఎన్నాళ్ళకు గాని వినత
కన్నుల కఱ వెల్ల దీర
అండములం దొకటైనను
అవియలేదు—నవయలేదు.

పాల రాతి ప్రతిమల గ
ర్బాలలోని జ్యోతుల వలె
అండములం దుండి శిశువు
లవతరించి రాకుండిరి.

బహుకాలము చూచినయది,
అహరహమును వేచినయది,
వినతా సతి తన బిడ్డలు
వెలువడమికి ఏడ్చిన యది.

ఓర్పును కోల్పోయి వినత
ఒక నా డొక యండంబును
చిదిపినంత ఇల్లంతయు
చిందెను ఎఱ్ఱని కాంతులు!

అంతట వెలవెలబాణుచు
ఆయుమ వణకాడుచుండ,
అండమునందుండి యొక్క
అరుణమూర్తి బయలు వెడలి—

“అమ్మా! నీ యండంబును
అవియజేసి న న్నిట్టులు
అవిటివాని జేసినావు,
అవినీతి యొనర్చినావు.

ఓర్పులేక నీ విట్టులు
ఒనరించిన పాపమునకు
దాస్య మనుభవించుటయే
తగిన శిక్ష,”యని పల్కెను.

ఆ మాటలు విని నంతట
ఆమె కనుల నీళ్ళు తిరిగె—
తల్లి దుఃఖవడుట చూచి
తనయుని హృదయమ్ము కరగె.

“తల్లీ! దుఃఖింప వలదు;
దైవ వశముచేత నీకు
ఈ శాపము కలిగె నమ్ము!
ఇందుకు చింతింపకమ్ము!

కొన్నేండ్లకు నీ రెండవ
గ్రుడ్డు నుండి ఒక వీరుడు
వెలువడి, నీ దాస్య మతడు
తొలగజేసి సుఖపెట్టును.

అంతదాక నీ గ్రుడ్డును
అవియింపక కాపాడుము,”
అని వచించి ఆ అనూరు
దాకనమున కెగసిపోయె.

వినతయు కన్నీరులతో
వినువీధిని పరికించెను;
సూర్యుని సారథిగ తనదు
సుతు డుండుట గమనించెను. (నశేషం)

19

[కేశవుణ్ణి, జయమల్లునూ బానిసలుగా కొన్న వర్తకులపై నరమాంస భక్షకులు వచ్చి పడ్డారు. ఆ గందరగోళంలో కేశవుడూ, జయమల్లునూ నదిలోకి దూకి ఒక లంక చేరారు. అక్కడ వున్న కొన్ని గుడిశెలను వాళ్లు సమీపిస్తుండగా, ఒక గుడిశెలోంచి, 'జ్యేష్ఠు డెక్కడ? కనిష్ఠు డెక్కడ?' అని ప్రశ్నించుతున్న కంఠధ్వని వినిపించింది. తరవాత—]

కేశవుడికీ, జయమల్లుకూ ఓ తృటికాలం విం చేసేందుకూ పాలుపోలేదు. "ఆ కంఠ ధ్వని బ్రహ్మదండి మాంత్రికుడిది! నా తండ్రిని వాడు హింసిస్తున్నాడు," అను కున్నాడు కేశవుడు. "ఆ ప్రశ్నించే గొంతు నరభక్షకుల నాయకుడైన చండమండూ కుడిది! గుడిశెలో వాడి అనుచరులు ఎంత మంది వున్నారో తెలియదు. ఇప్పుడేమిటి కర్తవ్యం?" అనుకున్నాడు- జయమల్లు.

ఇలా ఆలోచిస్తూ కేశవుడూ, జయమల్లు అప్పుడే చలనం వచ్చిన వాళ్లలా చప్పున ఒకరి ముఖా లొకరు చూసుకున్నారు. మాటలూ, సాంజ్జలూ లేకుండానే ఆ క్షణంలో చేయ వలసిందేమిటో యిద్దరికీ తెలిసిపోయింది. జయమల్లు నిశ్శబ్దంగా పంగి, గుడిశె పక్కన వున్న ఒక ఈటెను చేతికి తీసు కున్నాడు. తరవాత కేశవుడి భుజం మీద చేయివేసి చెవిలో మెల్లిగా, "గుడిశెలో వున్న

'చం ద మా మ'

శత్రువు లెందరో ముందు తెలుసుకోవాలి,” అంటూ గుడిగెకు అల్లివున్న కొబ్బరి ఆకులలో నుంచి ఈటెను నింపాదిగా లోపలికి గుచ్చాడు.

కేశవుడు, జయమల్లు చేసిన కంతలో నుంచి లోపలికి తొంగి చూశాడు. గుడిగె అంతా చీకటి మయంగా వున్నది. ఒక మూల వెలుగుతున్న కాగడా వెలుగులో మసకమసకగా ఇద్దరు ముగ్గురు మనుషులు కనిపిస్తున్నారు. వాళ్ళల్లో ఒకడు మెడలో మానవ కంకాళాలను పూసలుగా ధరించి వున్నాడు. మరొకడు కూడా దాదాపు అలాగే వున్నాడు. వాడికి మెడలో ఎలాంటి అలం

కారాలూ లేవు. వాళ్ళకు ఒకపక్కగా ఒక యువకుడు పెడరెక్కలు విరిచి కట్టబడి వున్నాడు. అతణ్ణి కంకాళాలు ధరించి వున్నవాడు ప్రశ్నిస్తున్నాడు.

“నాకు సర్వం తెలుసు, అంతా తెలుసు! నా నుంచి నువ్వు ప్రాణాలతో పారిపోలేవు. ముసలివాడి గొడవ నా కవసరం లేదు. నాక్కావలసింది, ఆ జ్యేష్ఠుడూ, కనిష్ఠుడూ. చెప్పు, ఊ! వాళ్ళెక్కడ?” అని కంకాళాలు ధరించిన వాడు భీకరంగా అరిచాడు.

అంత ప్రమాద పరిస్థితిలోకూడా కేశవుడికి ఎంతో ఆనందం కలిగింది. ఈ దుర్మార్గు లెవరోగాని, వాళ్ళకు చిక్కినవాడు మాత్రం తన తండ్రి కాదు. పైగా, గుడిగెలో వున్న వాళ్ళిద్దరు; వాళ్ళను హతమార్చి, వాళ్ళకు బందీ అయినవాణ్ణి విడిచించటం పెద్ద సమస్య కాదు.

కేశవుడు యిలా అనుకుని, జయమల్లు కేసి తిరిగి, “మల్లా, మనం లోపలికి జొర బడదాం. శత్రువు లిద్దరే,” అన్నాడు.

జయమల్లు తొందర పడవద్దని కేశవుణ్ణి వారించి, కంతలో నుంచి గుడిగెలోకి చూశాడు. చేతులు విరిచి కట్టబడిన వ్యక్తి, కొయనాయకుడు గడేజంగ్ అనుచరుడన్న అనుమానం అతడికి కలిగింది. అంతలో

బంధితుణ్ణి ప్రశ్నిస్తున్నవాడు లేచి నిలబడి, పళ్ళు కొరుకుతూ, "వీడిని ఎంత హింసించినా నిజం చెప్పడు. ఆ మండూక కషాయం తాగించు. నిజం అదే బయట పడుతుంది," అన్నాడు.

"అలాగే చేస్తాను, చండమండూ కేశ్వరా," అంటూ మండూకుడి అనుచరుడు లేచి వెళ్ళి, గుడిశలో ఒక మూల నుంచి ఒక పాత్ర తెచ్చి, దానిని అక్కడ వున్న మిడిగుడ్ల కొయ్యబొమ్మల ముందు మూడుసార్లు తిప్పి, పాత్రను బంధితుడి నోటిముందు పెడుతూ, "ఇది నిజం చెప్పించే కషాయం, తాగు," అంటూ అతడి నోటిలో బలవంతంగా పోశాడు.

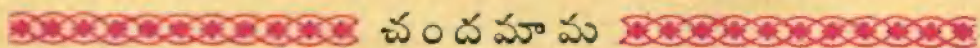
"వీడు సరభక్షకుల నాయకుడైన చండమండూకుడు, తెలిసినదా? వాడిప్పుడు బంధితుడికి నిజం పలికించే కషాయమేదో యిప్పించాడు. తొందర ఎందుకు? ఏం జరుగుతుందో చూద్దాం. ఆ తరవాత వాణ్ణి, వాడి సేవకుణ్ణి యమపురికి పంపుదాం," అన్నాడు జయమల్లు.

ఇంతలో మండూక కషాయం తాగిన వాడు, పెద్దగా రెండుసార్లు దగ్గి, ఒకటి రెండుసార్లు మత్తెక్కిన వాడిలా అటూ యటూ ఊగిసలాడి, "వాళ్ళిద్దరూ...

జ్యేష్ఠుడూ... కనిష్ఠుడూ... వున్నారు... యిక్కడే..."

అతడు మాట ముగించే లోపలే జయమల్లు కంత దగ్గర నుంచి యివతలికి ఎగిరి గంతేసి, "కేశవా, ప్రమాదం! అది నిజంగా సత్యం చెప్పించే కషాయమే! ఆ తాగిన వాడు మనం యిక్కడ వున్నట్టు చెప్పేస్తున్నాడు. మనం వెంటనే గుడిశలో జొరబడి ఆ దుర్మార్గుల్ని చంపటం తప్ప మరి మార్గం లేదు," అంటూ గుడిశ ద్వారానికేసి పరిగెత్తాడు. బయట అడుగుల చప్పుడు వింటూనే చండమండూకుడు అదిరిపడ్డాడు. "ఎవరో శత్రువులు, శత్రువులు!" అంటూ

అరిచాడు. అతడి అనుచరుడు ఒక ఈటె తీసుకుని ద్వారంకేసి పరిగెత్తుతూ, "మండూ కేశ్వరా, మీరు మాయంకండి!" అని కేక పెట్టాడు.

కేశవుడూ, జయమల్లూ గుడినె ద్వారానికి అడ్డంగా వున్న తడినెను ఒక్క తన్ను తన్ని లోపలకు దూకారు. వాళ్ళను ఎదిరించ చూచిన, మండూకుడి అనుచరుణ్ణి కేశవుడు తన కత్తిపిడితో తల మీద ఒక్క వేటు వేశాడు. ఆ దెబ్బకు వాడు అబ్బా అంటూ కింద పడిపోయాడు.

గుడినెలోకి ప్రవేశించిన కేశవుడికి, జయ మల్లూకూ కలిగిన ఆశ్చర్యం అంతా యింతా

కాదు. చేతులు విరిచికట్టబడి వున్నవాడు, జయమల్లు ఊహించినట్టు గడేజంగ్ అను చరుడే. కాని, చండమండూకుడి జాడలేదు.

జయమల్లు, గడేజంగ్ అనుచరుడి కట్టు విప్పి అతణ్ణి గుడినెలో వున్న ఒక బాదుకు అనించి కూచోబెట్టాడు. అతడింకా మత్తుతో అటూ యిటూ పూగుతున్నాడు. జయమల్లు అతడి తల మీద యింత నీరు కుమ్మరించి, భుజాలు పట్టుకుని వూపుతూ, "నువ్వు గడేజంగ్ అనుచరుడివే గదా? మేమిద్దరం స్నేహితులం. మనమంతా జలపాతంలో నుంచి నదిలోకి దూకి కపిలపుర రాజ్యం చేరాం. అక్కడ బానిస వర్తకుడి భటులకు చిక్కకుండా నువ్వు. నితొటివాడూ, గురు మౌనానందుడూ ఎటో పారిపోయారు. తర వాత ఏం జరిగింది?" అని గుక్క తిప్పకో కుండా ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు.

జయమల్లు ప్రశ్నకు కోయయువకుడు కళ్ళు తెరిచి అతడి కేసీ, కేశవుడి కేసీ చూడటం మాత్రం చేయగలిగాడు. అతడి ముఖంలో ఆశ్చర్యం, ఆనందం తొణికిస లాడింది. ఏదో చెప్పేందుకు ప్రయత్నిం చాడు, కాని మాటలు తడబడినై.

"మల్లూ, అతణ్ణి తొందర పెట్టకు. కాస్త విశ్రాంతి తీసుకోనీ. ఈ లోపల మనం

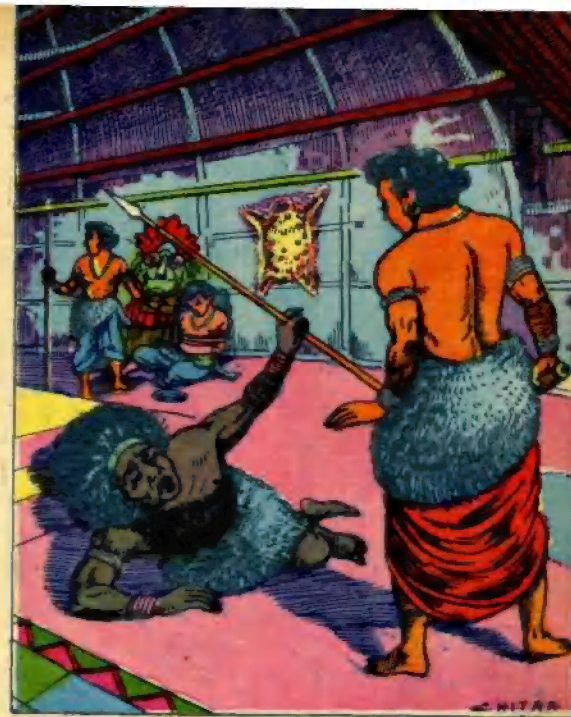
ఈ చండమండూకుడి జాడ తెలుసుకుందాం," అన్నాడు కేశవుడు.

కేశవు డిలా అనగానే మండూకుడి అనుచరుడు లేచి కూచుంటూ, "హే, చండమండూకేశ్వరా! మాయమయావా? తిరిగి నీ దర్శనం నూరేళ్ళ తరవాతనే గదా? అంత కాలం నువ్వు లేకుండా, నీ అనుచరులమైన మేము ఎలా జీవించటం!" అంటూ నెత్తి నేరూ కొట్టుకో సాగాడు.

వాడి దుఃఖం, నూరేళ్ళ తరవాతనే గదా నీ దర్శనం అన్న మాటలూ విని కేశవుడుకి చాలా ఆశ్చర్యం కలిగింది.

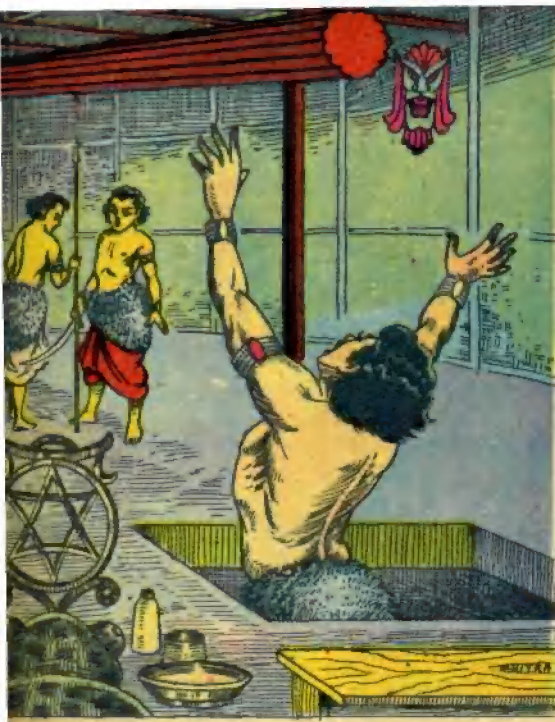
కాని, జయమల్లు చిరునవ్వు నవ్వుతూ, మండూకుడి అనుచరుణ్ణి సమీపించి, వాడి జుట్టు పట్టుకు కుదుపుతూ, "ఓరి దొంగ వెధవా, నీ మాటలు మేము నమ్ముతామే అనుకున్నావా! ఎక్కడ? నీ నాయకు డెక్కడ? నిజం చెప్పక పోయావో నీ ప్రాణం తీస్తాను," అన్నాడు.

"ప్రాణమా? తీస్తావా? అంతకంటె నాక్కావలసిందేమిటి? చండమండూకేశ్వరుడి కొసం చచ్చినవాళ్ళు నేరుగా స్వర్గానికే వెళ్ళిపోతారు. ఆ సంగతి లోకంలో తెలియని వాళ్ళేవరూ లేరే. నువ్వెంత అమాయకుడివి. నన్ను త్వరగా

చంపెయ్యి!" అంటూ మండూకుడి అనుచరుడు పక్కన పడి పున్న ఈటెను అందుకుని దాన్ని జయమల్లుకు యివ్వబోయాడు.

ఈసారి కేశవుడితో పాటు జయమల్లు కూడా చాలా ఆశ్చర్యం పొందాడు. ఒకవేళ నిజంగానే చండమండూకుడు గుడిగెలో నుంచి మాయమయాడా? అన్న అనుమానం అతడికి కలిగింది. అంతలో గడే జంగ్ అనుచరుడు పెద్దగా దగ్గుతూ లేచి నిలబడి, "జ్యేష్ఠా, కనిష్ఠా, నన్ను గుర్తించారు గదా! సరే. మీరు ఆ దుర్మార్గుడి మాటలు నమ్మకండి. మండూకుడు ఈ గుడిగెలో వున్న రహస్య మార్గం కుండా పారి

పోయి వుంటాడని, నాకు గట్టి నమ్మకం వున్నది,” అన్నాడు.

“రహస్యము...మార్గము...అహ్లాహ్లా!” అంటూ మండూకుడి అనుచరుడు గుర్రంలా సకిలించి, “చండమండూ కేశ్వరుడికి రహస్య మార్గాలు కావాలా? ఆ మహా నీయుడు నీటిలో ఉప్పలా కరిగిపోగలడు, గాలిలో పొగలా కలిసిపోగలడు, మట్టిలో సారంలా యింకి పోగలడు, అకాశంలో...”

“ఇక నెరుముయ్యి వాచాలపు వెధవా!” అంటూ కోయయువకుడు ఒక్క దూకులో వచ్చి, మండూకుడి అనుచరుడి గొంతు పట్టుకుని, “చూస్తూంటే వీడి ఎత్తు, తమ

నాయకుడు బాగా దూరం పారిపోయేందుకు మన చేత యిక్కడ జాగరం చేయించటంలా వుంది. మీరు గుడిగెలోని నేలంతా తొక్కి చూడండి. నేను వీడి కాళ్ళూ చేతులూ కట్టి, అరవకుండా నేట్లో గోనె సంచి కుక్కుతాను,” అన్నాడు.

కేశవుడూ, జయమల్లూ గుడిగె అంతా కలయ తొక్కసాగారు. చూస్తూండగానే కోయయువకుడు తన పని ముగించుకుని, థిణక థిణక తై థిణక అంటూ గుడిగెలో హనుమంతుడిలా కుప్పిగంతులు ప్రారంభించాడు. రెండు మూడు నిమిషాల కాలం ముగ్గురూ గుడిగె అంతా కలయ తొక్కారు. హఠాత్తుగా కోయయువకుడు కిచుమంటూ అరిచి, “రహస్య మార్గం!” అంటూ దభీమని కింద గొతిలోకి పడిపోయాడు.

కేశవుడూ, జయమల్లూ కోయయువకుడు పడిపోయిన గొతిలోకి తొంగి చూస్తూ, “నీ కేం దెబ్బలు తగలలేదు గదా? అరెరె, ఇక్కడ మెట్లుకూడా వున్నవే. మండూకుడు మాయమైంది, ఈ మెట్ల మీదనుంచి భూసారంగంలో కన్న మాట!” అన్నారు.

కోయయువకుడు ఒంటికి పట్టిన మన్ను దులుపుకుని, తల పైకెత్తి, “ఆ దుర్మార్గుణ్ణి పైనుంచి కిందకు దొర్లించండి. తరవాత

CHITRA

మీరు కూడా మెట్లు దిగిరండి. మండూకు డిక్కిడే దాక్కుని వుంటాడు,” అన్నాడు.

కేశవుడూ, జయమల్లూ కలిసి, మండూకుడి అనుచరుణ్ణి కాళ్ళు తల పట్టుకుని పైనుంచి గోతిలోకి వున్న మెట్లమీదుగా కిందకు దొర్లించి, తరవాత వాళ్ళుకూడా కిందకు దిగి, గోతిని, దాని అంచుకు వేళ్ళాడుతున్న చెక్క తలపుతో ఎప్పటిలా మూసేశారు.

కొయ్యపువకుడు అనుకున్నట్టు అది పట్టి భూసారంగం కాదు. అక్కడ విశాల మైన గదులూ, భీకరాకారంతో వున్న కొయ్య బొమ్మలూ, ఈటెలూ, కత్తులూ... ఇలాంటి సరంజామా చాలా వున్నది.

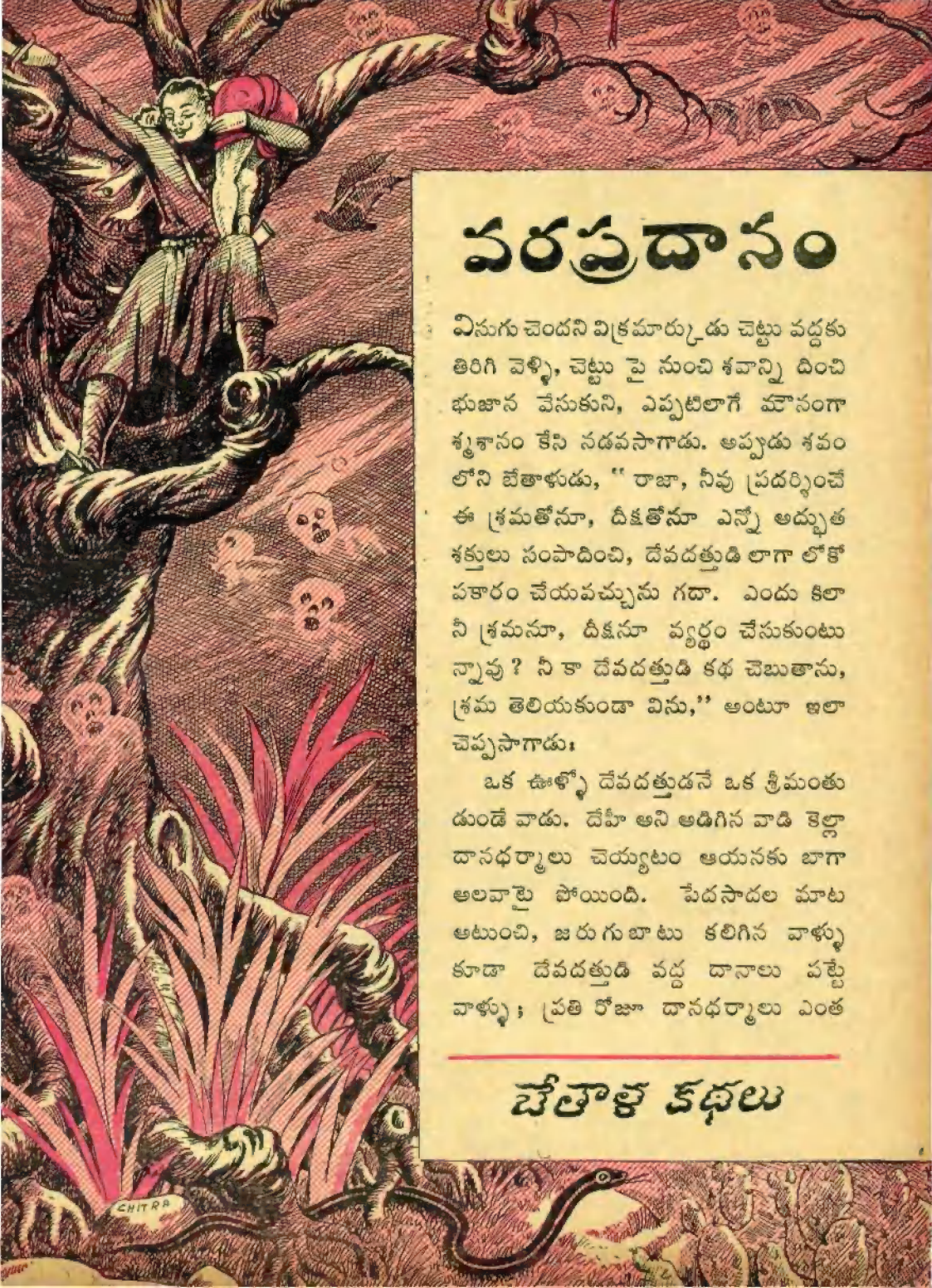
“పైనున్న గుడికె మండూకు డాడే కపట నాటకంలో ఒక భాగం మాత్రమే. వాడి నిజమైన నివాసగృహం యిది. ఆ మూల నున్న కాగడాలు వెలిగించి అన్ని గదులూ వెతకండి,” అన్నాడు జయమల్లు.

ఆ వెంటనే ముగ్గురూ కాగడాలు వెలిగించి, అ ప్రదేశమంతా గాలించసాగారు.

కేశవుడూ, జయమల్లూ, కొయ్యపువకుడూ భూసారంగమంతా గాలిస్తుండగా, చండమండూకుడు, తన అనుచరు డొకడితో కలిసి, లంక మధ్య వున్న అడవి లోని ఒక పాడుపడిన బావి లోంచి పైకి వస్తూ, “ఇప్పటి కేదో బతికి బయటపడ్డాం. ఆ బ్రహ్మదండి మాంత్రికపు నీచుడు నన్నెంత మోసం చేశాడు! నన్ను ఎవరి కొసరం అయితే వెతకమన్నాడే, వాళ్ళను నా భవంతి దగ్గరికే పంపి, నా ప్రాణాలు తీయించేయిందు ప్రయత్నించాడు. లోపల నేను ఆ కొయ్య కుంకకు మండూక కషాయం తాగించి, నిజం చెప్పిస్తూంటే; ఆ జ్యేష్ఠుడూ, కనిష్ఠుడూ గుడికె కంఠల్లో నుంచి ఇదంతా చూస్తున్నారన్నమాట! వాణ్ణి కర్రగొచ్చి, నిలువునా కాల్చుకు తింటాను,” అంటూ పళ్ళు కొరుకుతున్నాడు. — (ఇంకా వుంది)

వరప్రదానం

వినుగు చెందని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు పై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాజా, నీవు ప్రదర్శించే ఈ శ్రమతోనూ, దీక్షతోనూ ఎన్నో అద్భుత శక్తులు సంపాదించి, దేవదత్తుడి లాగా లోకో పకారం చేయవచ్చును గదా. ఎందు కిలా నీ శ్రమనూ, దీక్షనూ వ్యర్థం చేసుకుంటున్నావు? నీ కా దేవదత్తుడి కథ చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా విను," అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

ఒక ఊళ్లో దేవదత్తుడనే ఒక శ్రీమంతు డుండే వాడు. దేహీ అని అడిగిన వాడి కెల్లా దానధర్మాలు చెయ్యటం ఆయనకు బాగా అలవాటై పోయింది. పేదసాదల మాట అటుంచి, జరుగుబాటు కలిగిన వాళ్ళు కూడా దేవదత్తుడి వద్ద దానాలు పట్టే వాళ్ళు; ప్రతి రోజూ దానధర్మాలు ఎంత

బేతాళ కథలు

ఎక్కువగా చేస్తే దేవదత్తుడికి అంత ఆనందంగా ఉండేది.

ఇలా ఎడాపెడా దానాలు చేస్తుంటే ఎంత డబ్బయినా తరిగిపోక తప్పదు. దేవదత్తుడి డబ్బంతా అయిపోయింది. ఇళ్ళూ, వాకిళ్ళూ, పొలాలూ, ఇతర ఆస్తులూ అమ్మేసి, అదంతా దానధర్మాల కింద ఖర్చుపెట్టేసి దేవదత్తుడు కఠిక దరిద్రుడైపోయాడు. ఆయన తన భార్య బిడ్డలతో ఒక పూరి గుడిసెలో కాపరం ఉంటూ తిండికి కూడా ఇబ్బంది పడసాగాడు. ఈ స్థితిలో కూడా ఎవరైనా తన వాకిట ఆకలితో నిలబడితే తన తిండి వాడికి పెట్టేసేవాడు.

ఇలా జీవించటం దేవదత్తుడికి రోత అని పించింది. చేస్తే దానధర్మాలు చేస్తూ బతకాలి, లేకపోతే చనిపోవటమే మంచిదని అతనికి తోచింది. అందుచేత ఆయన తన భార్యతో, "నేను వెళ్ళి డబ్బు సంపాదించుకు వస్తాను. నీవు కూలినాలి చేసి అయినా సరే బిడ్డల కింత తిండిపెడుతూ ఉండు," అని చెప్పి, ఇంటి నుంచి బయలుదేరి పోయాడు.

అయితే ధనం ఎలా సంపాదించాలో దేవదత్తుడికి తెలియదు. అందుచేత అతను తిన్నగా అడవికి వెళ్ళి, ఒక చెట్టు కింద కూచుని తన జీవితం చాలించ నిశ్చయించాడు. చావు ఎలా వస్తుందో అతనికి తెలియదు. తాను ఆకలితో మాడి చావవచ్చు. లేదా ఏ క్రూరమృగమో తనని చంపి తినవచ్చు. ఏ రూపంలో వస్తుందో తెలియని చావు కోసం ఎదురుచూస్తూ దేవదత్తుడు చెట్టు కింద కూచున్నాడు.

ఇదంతా చెట్టు మీద ఉండిన ఒక యక్షుడు చూసి ఆశ్చర్యపడ్డాడు. దేవదత్తుణ్ణి చూస్తే తపస్సు చేసుకునేవాడిలాగా లేడు. మామూలు మనిషి అడవిలో చెట్టు కింద ఎందుకు తిష్టవేస్తాడూ? ఈ సంగతి తేల్చుకుందామని యక్షుడు చెట్టు దిగివచ్చి,

"ఎవరు నీవు? ఇక్కడ ఎందుకు కూచున్నావు?" అని అడిగాడు.

దేవదత్తుడు యక్షుడితో తన కథ అంతా చెప్పి, "ఎంత మంది దారిద్ర్యమో పొగొట్టుటానికి నా జీవితం ధారపోసి నేనే దరిద్రుణ్ణి అయాను. ఇక నాకు జీవించాలని లేదు," అన్నాడు. యక్షుడు దేవదత్తుడి దానదీక్షను మెచ్చుకుని, అతని కొక పెట్టె ఇస్తూ, "ఈ పెట్టెను తీసుకువెళ్ళు. ఇందులో నీవు చెయ్యి పెట్టినప్పుడల్లా ధనం దొరుకుతుంది. ఆ ధనంతో దానధర్మాలు చేస్తూ, దారిద్ర్య బాధ లేకుండా నీ భార్య బిడ్డలతో సుఖంగా ఉండు," అని మాయమయ్యాడు.

ఏ దేవతతో తనకి మహిమ గల పెట్టె ఇచ్చినట్టు దేవదత్తుడు తెలుసుకుని, పరమానందభరితుడై ఇంటికి వెళ్ళాడు. పెట్టెలో చెయ్యి పెడితే అందులో ధనం ఉండేది. ఆ ధనంతో తన ఇంటికి కావలసినవన్నీ కొని, ఎప్పటిలాగే దానధర్మాలు చేస్తూ, అస్తులూపాస్తులూ కొనే ఆలోచన తలపెట్టక, ఆ పూరి గుడిసెలోనే సుఖంగా కావరం చేస్తున్నాడు.

ఆ పూళ్లోనే సంకర్షణు డనే ముచ్చు వెధవ ఒకడున్నాడు. వాడు దేవదత్తుడి జీవితంలో కలిగిన మార్పులన్నీ గమనిస్తూనే ఉన్నాడు. కాని, తిండికి కూడా లేని నిరు

పేద అయిపోయిన దేవదత్తుడు ఎలా వెనకటిలాగా దానధర్మాలు చేయగలుగుతున్నాడో సంకర్షణుడికి అర్థం కాలేదు.

ఈ రహస్యం తెలుసుకుందామనే ఉద్దేశంతో వాడు దేవదత్తుడి ఇంటికి వెళ్ళి యాచించాడు.

దేవదత్తుడు ఒక విచిత్రమైన పెట్టెలో చెయ్యిపెట్టి పట్టెడు డబ్బులు తీసి వాటిని సంకర్షణుడి చేతిలో ఉంచాడు.

"అయ్యా, తమరు దానధర్మాల కింద తమ సర్వస్వమూ తెగనమ్మి ఖర్చుపెట్టేశారు గదా, ఈ స్థితిలో కూడా అడిగినవారి కెల్లా దానాలు ఎలా చెయ్యగలుగుతున్నారు?

ఇది చాలా వింతగా ఉంది!" అన్నాడు సంకర్షణుడు.

"అంతా, దేవుడి దయ!" అని దేవదత్తుడు చెప్పాడు.

సంకర్షణుడు దేవదత్తుడి ఇల్లంతా కలయజూశాడు. ఆ పూరి గుడిసెలో డబ్బు దాచిపెట్ట దగిన ఒక ఇనపపెట్టె లేదు, కొయ్యపెట్టె కూడా లేదు. దేవదత్తుడి రహస్యం ఆ వింత పెట్టెలోనే ఉంటుందని నిశ్చయించుకుని, ఒకనాటి రాత్రి యక్షుడిచ్చిన ఆ పెట్టెను కాస్తా దొంగతనంగా తీసుకుపోయాడు.

సంకర్షణుడి శ్రమ అంతా వ్యర్థమయింది. ఎందుకంటే వాడు ఆ పెట్టెను ఇంటికి తీసుకుపోయి తెరిచిచూస్తే అందులో చిల్లిగవ్వ కూడా లేదు. చివరకు పొయిలో పెట్టి కాల్చటానికైనా కొయ్యపెట్టె కాదు. పెద్దరాయితో కొట్టినా అది సొట్ట కూడా పడలేదు. ప్రాణం విసిగి సంకర్షణుడు ఆ పెట్టెను అటక పైన పారేశాడు.

వాడికి దేవదత్తుడి పైన చాలా ఆగ్రహం కూడా వచ్చింది. ఎందుకంటే దేవదత్తుడు సంకర్షణు డడిగితే తన రహస్యం చెప్పక, "అంతా, దేవుడి దయ," అన్నాడు. ఈ రహస్యం తాను కనుక్కోలేకపోతే కనిసం

రాజుగారైనా కనుక్కోలేకపోతారా అనుకుని ఆ సీమడు రాజుగారి వద్దకు వెళ్ళి, "మహారాజా, మన ఊళ్ళో దేవదత్తు డనేవాడున్నాడు. వాడు దానధర్మాలు చేసి తన సర్వస్వమూ పోగొట్టుకున్నాడు. వాడికి ఈ మధ్య ఏదో నిధినిక్షేపం దొరికినట్టున్నది. ఎందుకంటే వాడు మళ్ళీ వెనకటిలాగే అందరికీ ఎడాపెడా దానధర్మాలు చేస్తున్నాడు. రాజ్యంలోని నిధినిక్షేపాలు తమ సొత్తు గనక నేనీ సంగతి తమకు మనవి చేశాను," అన్నాడు.

ఇది వినగానే రాజు మంత్రితో, "మీరు భటులను వెంటపెట్టుకు వెళ్ళి, ఆ దేవదత్తుడి ఇల్లు సోదాచేసి నిధినిక్షేపాలేమన్నా ఉంటే వెంటపెట్టుకు రండి," అన్నాడు.

ఆ ప్రకారమే మంత్రి భటులతో సహా దేవదత్తుడి ఇంటికి వెళ్ళాడు. ఆ పూరి గుడిసె చూస్తూనే మంత్రికి దేవదత్తుడి దారిద్ర్యం అవగాహన అయింది. అయినప్పటికీ ఆయన దేవదత్తుణ్ణి, "నీ ఇంట నిధినిక్షేపాలున్నవని తెలిసింది. అలాటి దేమైనా ఉంటే దాన్ని తక్షణం రాజుగారి పరం చెయ్యి," అన్నాడు.

"మహాప్రభో, నా దగ్గర చిల్లిగవ్వ కూడా లేదు," అన్నాడు దేవదత్తుడు.

"అంత పేదవాడివి ధారాళంగా దానధర్మాలు ఎలా చేస్తున్నావు?" అని మంత్రి అడిగాడు.

"ఒక యతుడు నా దానకాంక్ష తెలుసుకుని, నా పైన అనుగ్రహించి నా కొక పెట్టె ఇచ్చాడు. అందులో నేను చెయ్యి పెట్టినప్పుడల్లా డబ్బు చిక్కుతుంది. ఆ డబ్బే దానధర్మాలకు వినియోగిస్తున్నాను. ఆ పెట్టెను కాస్తా నిన్న రాత్రి ఎవరో ఎత్తుకుపోయారు. ఇవాళ నేను ఎవరికి కూడా చిల్లిగవ్వ దానం చేసే స్థితిలో లేను. నా కెంతో బాధగా ఉన్నది," అని దేవదత్తుడు మంత్రికి చెప్పాడు.

దేవదత్తుడు నిజమే చెబుతున్నాడని మంత్రికి తోచింది. అంతేకాదు—దేవదత్తుడి పెట్టెను దొంగిలించిన వాడు సంకర్షణుడే అయి ఉంటాడని కూడా ఆయన ఊహించాడు. అందుచేత ఆయన భటులతో సంకర్షణుడి ఇంటికి వెళ్ళి, ఇల్లంతా శోధించగా అటక పైన పెట్టె దొరికింది.

మంత్రి నివలదీసి అడిగిన మీదట సంకర్షణుడు తాను పెట్టెను దొంగిలించిన మాట నిజమేనని ఒప్పుకున్నాడు, కాని అందులో ఏమీ లేదనీ, దేవదత్తుడు తన ధనాన్ని ఇంకెక్కడో దాచాడనీ అన్నాడు. రహస్యంగా మంత్రి ఆ పెట్టెను తీసుకుని, సంకర్ష

ణుణ్ణి బంధించమని తన భటులతో చెప్పి, వాణ్ణి తన వెంట రాజుగారి వద్దకు తీసుకు పోయాడు. మంత్రి చెప్పినదంతా విని రాజుగారు దేవదత్తుడి కోసం మనుషులను పంపాడు. దేవదత్తుడు వచ్చాడు. తన పెట్టెను గుర్తించాడు.

“ఇది అపూర్వమైన పెట్టె అని విని మేమే దీన్ని తెప్పించాం. ఇందులో విశేషం ఏమీలేదే. దీన్ని నీవు ఏ విధంగా ఉపయోగ పరుస్తున్నావు?” అని రాజుగారు దేవదత్తుణ్ణి అడిగాడు.

దేవదత్తుడు ఆ పెట్టెను తీసుకుని, అందులో చెయ్యిపెట్టి, గుప్పెడేసి డబ్బులు

తీసి అక్కడ ఉన్న భటుల కందరికీ పంచిపెట్టాడు.

"మేము చెయ్యిపెడితే ఏమీ దొరకలేదే. మంత్రం ఏమైనా ఉన్నదా?" అని రాజు అడిగాడు.

"మంత్రం ఏమీలేదు, మహారాజా! నేను తప్ప మరెవరు చెయ్యిపెట్టినా ఇందులో ఏమీ దొరకదు," అన్నాడు దేవదత్తుడు.

రాజు మంత్రీ ఏదో రహస్యంగా మాట్లాడుకున్నారు. తరువాత రాజుగారు దేవదత్తుడితో, "ఈ పెట్టె నిధినిక్షేపం కన్న కూడా ఎక్కువైనది. అందుచేత అది నీ అధీనంలో ఉండటానికి వీలులేదు. ఇది

దివాణంలోనే ఉండాలి. నీవు తీస్తే తప్ప ఇందులో నుంచి డబ్బురాదు గనక నీవు రోజూ ఇక్కడికి వచ్చి, దివాణం ఖజానా నింపుతూ ఉండు. నీకు మంచి జీతం ఏర్పాటుచేస్తాం," అన్నాడు.

దేవదత్తుడు సరేననక చేసేదిలేదు. రాజభటులు కొన్ని వేల సంచులు మోసు కొచ్చి దేవదత్తుడి వక్కన పేర్చారు. పెట్టె నుంచి ధనం తీసి ఆ సంచులన్నీ నింప మన్నాడు రాజు. దేవదత్తుడు పెట్టెలో చెయ్యి పెట్టాడు కాని అందులో ఏమీలేదు; పెట్టె ఖాళీగా ఉంది! ఇలా దేవదత్తుడికి ఎన్నడూ జరగలేదు. అతను ఎన్నోసార్లు పెట్టెలో

చెయిపెట్టి చూశాడు. కాని పెట్టెలో అతని చేతికి ఏమీ చిక్కలేదు.

"దొంగవేషం వేస్తున్నావు? నిన్ను చిత్ర వధ చేయిస్తాను!" అని రాజు దేవదత్తుణ్ణి బెదిరించాడు.

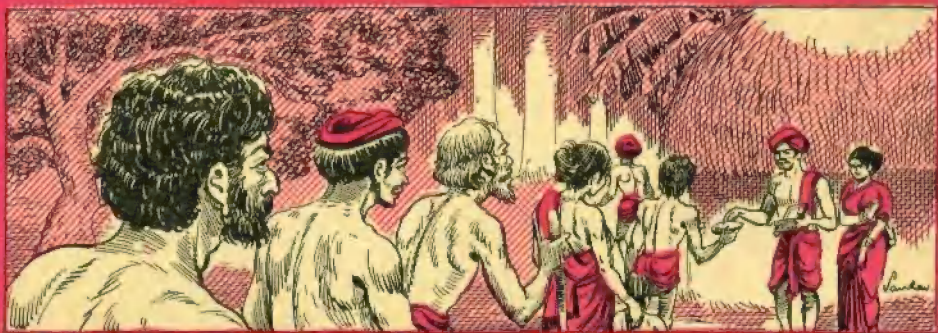
కాని దేవదత్తుడికి అంతకన్న పెద్దదిగులు వట్టుకున్నది. "ఈ పెట్టెలో నాకు డబ్బు దొరకకపోతే నేను దానధర్మాలు ఎలా చెయ్య గలను?" అని అతను విలపించాడు.

మంత్రి సూక్ష్మబుద్ధి గలవాడు. దేవ దత్తుడిలో కపటం ఏమీలేదని గ్రహించి ఆయన రాజుతో దేవదత్తుణ్ణి క్షమించమనీ, ఆ పెట్టె అతనికే ఇచ్చి పంపెయ్యమనీ అన్నాడు. దేవదత్తుడు తన పెట్టెను తీసు కుని ఇంటికి పోయి అందులో చెయ్యి పెట్టే సరికి చేతినిండా ధనం దొరికింది. పెట్టె మహిమ తిరిగివచ్చినందుకు సంతోషపడి అతను తన జీవితమంతా దానధర్మాలలో సుఖంగా గడిపాడు.

బేతాళు డీ కథ చెప్పి, "రాజా, యక్షుడి ఆసుగ్రహం వల్ల దేవదత్తుడికి ఆ పెట్టెలో నుంచి డబ్బు తీసేశక్తి లభించింది గదా, రాజుగారి ఖజానా నింపవలసి వచ్చేటప్పటికి ఈ శక్తి ఏమయింది? ఈ ప్రశ్నకు జవాబు తెలిసి కూడా చెప్పకపోయావో నీ తల పగిలి పోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "వరాలు వేరు, శక్తులు వేరు. యక్షుడు దేవదత్తుడికి ఏ శక్తిని ఇవ్వలేదు. దానధర్మాలు నిర్విఘ్నంగా చేసే వరం ఇచ్చాడు. అతనిలో ధనాన్ని సృష్టించే శక్తి ఉన్నదని భ్రమపడి రాజు గారు, ఆ శక్తి ద్వారా తన ఖజానా నింపు కుందా మనుకున్నాడు. కాని రాజుగారి ఖజానా నింపే వరం యక్షుడు దేవదత్తుడి కివ్వలేదు," అన్నాడు.

రాజు కీ విధంగా మౌనభంగం కలగ గనే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)

దేవతలు దిగి వచ్చారు

కృతయుగం గడిచి త్రేతాయుగం ఆరంభమైన సమయంలో అవిక్షిత్తు అనే వాడు గొప్ప రాజు. అతని కొడుకు మరుత్తు తండ్రిని మించిన ప్రఖ్యాతి గలవాడు. అతన్ని రెండవ విష్ణు అనేవారు. దేవేంద్రుడు కూడా మరుత్తును ఎందులోనూ మించలేక అసూయతో కుములుతూ ఉండేవాడు. ఇంద్రుడి పురోహితుడైన బృహస్పతి మరుత్తు వద్ద కూడా పారోహిత్యం చేస్తూ, యజ్ఞ యాగాదులు చేయిస్తూ ఉండేవాడు.

బృహస్పతి కూడా సామాన్యుడు కాదు. ఆయన అంగిరుడి కొడుకు. అంగిరుడికి సంవర్తు డనే మరొక చిన్న కొడుకుండే వాడు. తేజస్సులో బృహస్పతి ఎక్కువే అయినా తపశ్శక్తిలో సంవర్తుడిదే పై చెయ్యి. ఇది చూసి సహించలేక బృహస్పతి అతణ్ణి చాలా రకాల బాధలు పెట్టాడు. అన్న పెట్టే బాధలు సహించలేక సంవర్తుడు తన ఆస్తి

అంతా వదిలేసి, దిగంబరుడై తపస్సు చేసుకోవటానికి వెళ్ళాడు. ఇది జరిగిన అనంతరమే దేవేంద్రుడు యుద్ధంలో రాక్షసులను జయించి, ఇంద్ర పదవి సంపాదించుకుని తనకు పురోహితుడుగా బృహస్పతిని పెట్టుకున్నాడు.

సమస్త భూమండలాన్ని జయించి లోకాలన్నిటిలోనూ కిర్తి గడించుకున్న మరుత్తును చూసి ఓర్చలేక దేవేంద్రుడు ఒకనాడు దేవ సభకు బృహస్పతిని పిలిపించి, "నీవు మరుత్తుకు పురోహితుడివిగా ఉండటం నా కేమి బాగా లేదు. నేను త్రిలోకాధిపతిని, ఇంద్రత్వం పొందినవాణ్ణి. ఆ మరుత్తు మానవమాత్రుడు, ఎప్పుడో చావవలసినవాడు. అలాటప్పుడు నీవు నాకూ అతనికి కూడా పారోహిత్యం చెయ్యటం ఏమి సబబు? బాగుపడాలంటే నాకే పురోహితుడివిగా ఉండిపోయి, మరుత్తును వదులుకో.

లేదా, ఆ మరుత్తుకే పురోహితుడవుగా ఉండి నా పౌరోహిత్యం మానుకో!" అని గట్టిగా చెప్పేశాడు.

బృహస్పతి బెదిరిపోయి, "అదేం మాట? మిమ్మల్ని వదులుకుని మరుత్తుకు పౌరోహిత్యం చేస్తానా? మరుత్తునే వదులుకుంటాను! మీ రెక్కడ, ఆతనెక్కడ?" అని ప్రమాణాలు కూడా చేశాడు. ఇంద్రుడి దిగులు తీరిపోయింది.

ఇది జరిగినాక మరుత్తు బృహస్పతి వద్దకు వెళ్ళి, "అయ్యా, నేనొక యజ్ఞం చేస్తానని ఇదివరకే మీతో చెప్పి ఉన్నాను. ఇప్పుడా యజ్ఞం చెయ్యటానికి సిద్ధంగా

ఉన్నాను. తమరు వచ్చి నా చేత ఆ యజ్ఞం చేయించండి. యజ్ఞ సంభారాలన్నీ సిద్ధంగా ఉన్నాయి," అన్నాడు.

"ఇక నేను నీకు పౌరోహిత్యం చెయ్యనులే. ఇంద్రుడు నన్ను తనకే పురోహితుడుగా ఉండమన్నాడు. నేనుకూడా సరే నన్నాను," అన్నాడు బృహస్పతి.

"తమరు నన్నిలా విడిచిపెట్టటం భావ్యంకాదు. మా తండ్రిగారికి కూడా మీరే పురోహితులు. నాకు తమ మీద ఎంతో భక్తి గౌరవాలు!" అన్నాడు మరుత్తు.

బృహస్పతి నిర్మోహమాటంగా, "అదేమి మాట? అటు దేవతలకు పురోహితుడుగా ఉంటూ ఇటు మానవమాత్రుడికి ఎలా పౌరోహిత్యం చేస్తాను? ఇక నుంచి నేను నీకు పురోహితుణ్ణి కానని చెప్పానుగా! నీ యిష్టం వచ్చిన వాణ్ణి మరెవణ్ణయినా పెట్టుకో. నేను నీ చేత యజ్ఞం చేయించేది లేదు," అన్నాడు.

మరుత్తు అవమానమూ, నిరాశా పొందిన వాడై తిరిగి వస్తూండగా అతనికి దారిలో నారదుడు కనబడి, "ఏం, నాయనా? ఏమిటలా విచారంగా వస్తున్నావు? ఎక్కడి నుంచి రావటం? ఏమిటి కథ? సంగతేమిటో చెప్పు. నేను తీర్చగల కష్టమైతే తీరుస్తాను," అన్నాడు.

స్నేహపూర్వకంగా నారదు డీ మాట అనే సరికి మరుత్తు ఆయనతో జరిగినదంతా చెప్పాడు. "నా గురువుగారు నన్ను విడిచి పుచ్చటమేగాక అవమానం కూడా చేశాడు," అని మరుత్తు తన కథ ముగించాడు.

"బృహస్పతి చేయించకపోతే ముణిగి పోయిందేమీ లేదు. ఈ బృహస్పతికి సంవర్తు డని తమ్ము డొకడున్నాడు. అద్భుత శక్తి సంపన్నుడు. ప్రస్తుతం దిగంబరుడై తిరుగు తున్నాడు. అతను నీ చేత యజ్ఞం చేయించ గలడు," అన్నాడు నారదుడు.

మరుత్తు ప్రాణాలు లేచి వచ్చినట్టయింది. అతను నారదుడితో, "మహాత్మా, మీరనే ఆ సంవర్తుడు ఎక్కడ ఉంటాడు? అతన్ని ఏ విధంగా ఆశ్రయించాలి? ఏ విధంగా ఆయన అనుగ్రహం సంపాదించాలి? ఆయన కూడా నన్ను తిరస్కరిస్తే నాకు మరి వేరే చావుండదు," అన్నాడు.

"రాజా, ఆ సంవర్తుడు ప్రస్తుతం వెర్రి వాడి వేషంతో తిరుగుతున్నాడు. ఇప్పుడు మహేశ్వరుణ్ణి సందర్శించటానికి కాశీ వచ్చి ఉంటాడు. నీవు కాశీకి వెళ్ళి నగరద్వారం వద్ద ఒక శవాన్ని పెట్టుకునికూచో. సంవర్తుడు శవాన్ని చూడగానే వెనక్కు పోతాడు. నీవు అతన్ని వెంటడించి అతను ఎక్కడికి వెళ్ళినా

సరే నీవు వెళ్ళు. ఒంటరిగా చూసి శరణు కోరు. నిన్నెవరు పంపారంటే నారదుడు పంపాడని చెప్పు. నే నెక్కడ ఉన్నానని అడిగితే తడువుకోకుండా అగ్నిలో ఉన్నా నని చెప్పు," అని నారదుడు మరుత్తుకు సలహా ఇచ్చాడు.

మరుత్తు నారదుడికి కృతజ్ఞత తెలుపు కుని కాశీకి వెళ్ళి, నగరద్వారం దగ్గర ఒక శవాన్ని పెట్టుకుని కూచున్నాడు. కొంత సేపటికి సంవర్తుడు అటుగా వచ్చి, శవాన్ని చూస్తూనే గిరుక్కున తిరిగి వెళ్ళసాగాడు. ఆ మనిషి సంవర్తుడని గ్రహించి మరుత్తు ఆయన వెంట పడ్డాడు. ఇద్దరూ ఒక నిర్జన

ప్రదేశానికి చేరుకున్నాక సంవర్తుడు మరుత్తు మీద దుమ్మూ, మన్నూ కొట్టి, మీద ఊశాడు. మరుత్తు ఇదేమీ లక్ష్యం చెయ్యక ఆయనకు ఒక్క నమస్కారం చేసి మళ్ళీ వెంట నడవసాగాడు.

కొంత దూరం వెళ్ళి సంవర్తు డొక బ్రహ్మాండమైన మురి చెట్టు కింద ఆలుపు తీరటానికి కూచున్నాడు. తరవాత ఆయన మరుత్తుతో, "నే నెవరో నీ కెలా తెలిసింది? నేను ఫలానా చోట ఉంటానని నీ కెవరు చెప్పారు? నిజం చెబితే నీ కోరిక తీరుతుంది. అబద్ధ మాడావో నీ తల నూరు చెక్కలవు తుంది," అన్నాడు. మరుత్తు నారదుడు

చెప్పమన్నట్టే చెప్పాడు. చివరకు, "స్వామీ, నాకు గురువుగా ఉండి తమరు నా చేత యజ్ఞం చేయించాలి!" అని తన కోరిక వెలిబుచ్చాడు

అంతా విని, "ఈ వికారాకారంతో ఉన్న నా చేత యజ్ఞం చేయించుకోవటం దేనికి? ప్రతిభావంతుడైన మా అన్న బృహస్పతి యజ్ఞాలు చేయించటంలో సాటిలేనివాడు. ఆయనను వేడుకో," అన్నాడు సంవర్తుడు.

ఆ మాటకు మరుత్తు బృహస్పతి అన్న మాటలు కూడా సంవర్తుడికి చెప్పాడు. సంవర్తు డంతా విని, "నా చేత యజ్ఞం చేయించుకోవటంలో గల కష్ట సుఖాలు

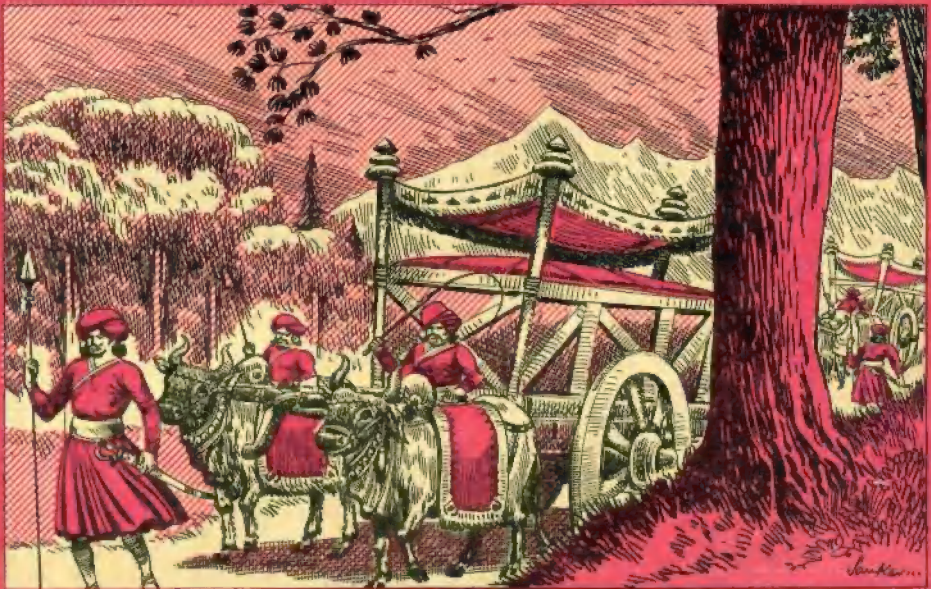
అలోచించుకో. బృహస్పతికి, ఇంద్రుడికి కూడా నాపై ఆగ్రహం కలుగుతుంది. అది అలా ఉంచి అక్షరాలా నేను చెప్పినట్టు నీవు చేయకపోయావో నేనే నిన్ను నాశనం చేస్తాను,” అన్నాడు.

“స్వామీ, ఏ పరిస్థితిలోనూ మీరు చెప్పిన దానికి తల ఒగ్గుతాను,” అని మరుత్తు ప్రమాణాలు చేశాడు.

“సరే అయితే నేను చెప్పేది విను. ఈ యజ్ఞంతో బాటు నీకు అంతులేని ధనం సమకూరేలాగ చేస్తాను. నాకు ధనంతో పని లేదు. దానాలా అవసరంలేదు. బృహస్పతికి, ఇంద్రుడికి పరాభవం చెయ్యటమే

నాకు కావాలి. నిన్ను ఇంద్రుడితో సమానుష్ఠిగా చేస్తాను,” అని సంవర్తుడు మరుత్తుకు మాట ఇచ్చాడు.

శివు డుండే హిమాలయ పర్వతానికి పక్కగా ముంజవంత మనే పర్వత మున్నది. అక్కడ అంతులేని బంగారం ఉన్నది. మరుత్తు శివుడి అనుగ్రహం పొంది, అక్కడికి తన పరిచారకులను పంపితే వారు ఆ బంగారం తీసుకురాగలరని సంవర్తుడు సలహా ఇచ్చాడు. ఈ సలహా ప్రకారం మరుత్తు తన పరిచారకులను బంగారం తెమ్మని పంపి పెద్ద ఎత్తున యజ్ఞవిధికి ఉపక్రమించాడు.

ఈ వార్త దేవలోకంలో బృహస్పతికి తెలిసింది. తన తమ్ముడైన సంవర్తు డిక మహా ధనికుడేతాడని గ్రహించి బృహస్పతి మనోవ్యాధితో మంచం పట్టాడు.

తన గురువైన బృహస్పతి అస్వస్థత గురించి విని దేవేంద్రుడు సపరివారంగా చూడ వచ్చి బృహస్పతితో, “ఇదేమిటి? నీవిలా పాలిపోయి శుష్కించి ఉన్నావు? ఇది దేహజనిత జాడ్యమా, మనో జాడ్యమా? నీ మనో వ్యాధికి కారకు లెవరో చెబితే వాళ్ళని తక్షణం వధిస్తాను,” అన్నాడు.

“దేవేంద్రా, మరుత్తు చేత సంవర్తుడు యజ్ఞం చేయిస్తున్నాడని విని నాకు బెంగ

పుట్టుకొచ్చింది. సంవర్తుడు నా శత్రువు. ఈ యజ్ఞం చేస్తే వాడు మహా ధనికుడై పోతాడు. ఈ యజ్ఞం జరగటం నా కిష్టం లేదు. ఇది అవకానికి నీకు శక్తి ఉంటే ఆపు!” అన్నాడు బృహస్పతి.

అప్పు డింద్రుడు అగ్నిని పిలిచి, “అగ్నీ, నీవు నా దూతవుగా మరుత్తు వద్దకు వెళ్ళి ఈ యజ్ఞం బృహస్పతి చేస్తాడనీ, ఆయన యజ్ఞం చేయిస్తే తనకు అమరత్వం వస్తుందనీ చెప్పు,” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

అగ్ని వెళ్ళి ఇంద్రుడు చెప్పమన్న విధంగా మరుత్తుతో చెప్పాడు. అంతా విని మరుత్తు, “మహాత్మా, యాజకుడుగా నాకు సంవర్తుడే చాలు. అమరులైన దేవతలకు యాజకుడైన బృహస్పతి మర్త్యుడనైన నా చేత యజ్ఞం చేయించటం ఏమిటి? ఆయనకు ఒక్క నమస్కారం,” అన్నాడు.

అగ్ని అంతటితో వదలక దేవేంద్రుడి స్నేహం మరుత్తుకు ఎంతో మంచిదనీ, బృహస్పతి గురుత్వంతో అన్ని లోకాలూ లభ్యమవుతాయనీ మరుత్తుకు ఆశలు పెట్టు యత్నించాడు.

సంవర్తుడు అగ్నికి అడ్డొచ్చి, “నీవు వచ్చిన పని అయిపోయింది. నీ బృహస్పతి యాజకత్వం మా కక్కర్లేదు. ఇక నీవు

వెళ్ళు. వెళ్ళకపోయావో నిన్ను నిలుపునా దహించి బూడిద చేస్తాను,” అని గర్జించాడు. అగ్ని బెదిరిపోయి దేవేంద్రుడి వద్దకు వెళ్ళి తన దౌత్యం ఫలించ లేదని చెప్పాడు. దేవేంద్రుడు అగ్నితో, “నివు మరుత్తు వద్దకు మళ్ళీ వెళ్ళి, నా మాట వినకపోతే వజ్రాయుధంతో అతడి తల సరికేస్తానని చెప్పు,” అన్నాడు.

అగ్ని వణుకుతూ, “నన్ను మళ్ళీ పంపకండి. వెళితే ఆ సంవర్తుడు నన్ను నిలుపునా దహించి, పిడికెడు బూడిద చేస్తాడు,” అన్నాడు.

దేవేంద్రుడు ఈ మాట నమ్మక, “అన్ని టినీ దహించి బూడిద చేసే శక్తి నీ ఒక్కడికే ఉంది. నిన్నెవ్వరు దహించి బూడిద చేస్తారు? ఇది నమ్మరాని మాట!” అన్నాడు.

“అదేం మాట? నివు మూడు లోకాలకూ అధిపతివై ఉండగా వృత్రుడు నీ కన్న శక్తి వంతుడై నీ నుంచి స్వర్గాన్ని లాక్కొలేదా?” అన్నాడు అగ్ని.

“ఆ వృత్రుణ్ణి దోమను నలిపిసట్టు నలవగలిగి ఉండిన్నీ ఏదో ఉపేక్ష చేశాను. నా దగ్గర వజ్రాయుధం ఉండగా మానవుడు నన్ను ఎదిరిస్తాడా?” అని ఇంద్రుడు దంభాలు పలికాడు.

“అదీ చూశాం! వెనక చ్యవనుడిపై వజ్రాయుధం వేశావుగా! ఆ చ్యవనుడి శక్తి చేత నీ వజ్రాయుధమూ, నీ చెయ్యికూడా స్తంభించి పోయాయి. అంతటితో పోనివ్వక చ్యవనుడు నీ మీదికి భయంకర రాక్షసుణ్ణి సృష్టించి పంపకం చేస్తే, వాణ్ణి చూడటానికే భయంవేసి కళ్ళు గట్టిగా మూసుకున్నావు! ఇదంతా ఎందుకు? ఆ సంవర్తుడి శక్తు లెలాటివో నాకు తెలుసు,” అని అగ్ని ఇంద్రుడికి చక్కగా వాతలు పెట్టాడు.

అగ్ని పెడ తిరిగాడని గ్రహించి ఇంద్రుడు ధృతరాష్ట్రుడనే గంధర్వుణ్ణి తన దూతగా మరుత్తు వద్దకు పంపాడు. ధృతరాష్ట్రుడు

మరుత్తుతో, "రాజా, ఈ యజ్ఞానికి బృహస్పతిని యాజకుడుగా పెట్టుకోకపోతే దేవేంద్రుడు నీపై వజ్రాయుధం ప్రయోగించగలడు. తరవాత నీ యిష్టం!" అన్నాడు.

మరుత్తు అతనితో, "నాకు సంవర్తుడే యాజకుడు. మిత్రద్రోహం బ్రహ్మహత్యను పోలినదని మీ దేవేంద్రుడికి దేవతలకూ చెప్పు," అన్నాడు.

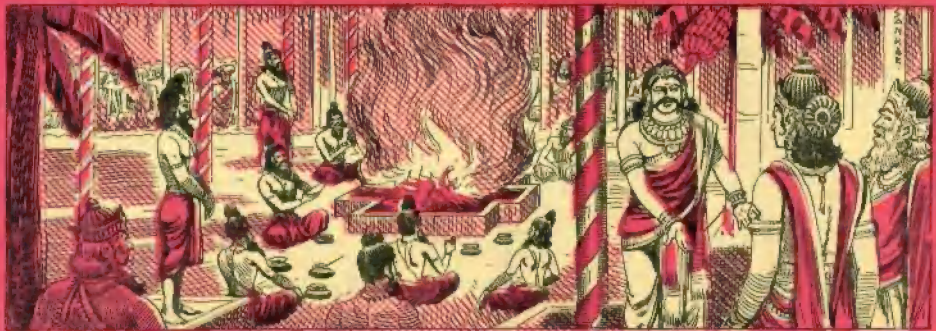
"అదుగో, ఆకాశంలో ఆ భయంకరమైన చప్పుడు వింటున్నావా, రాజా? ఇంద్రుడు నీపై వజ్రాయుధం వెయ్యటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు. మరోసారి ఆలోచించుకో!" అన్నాడు ధృతరాష్ట్రుడు.

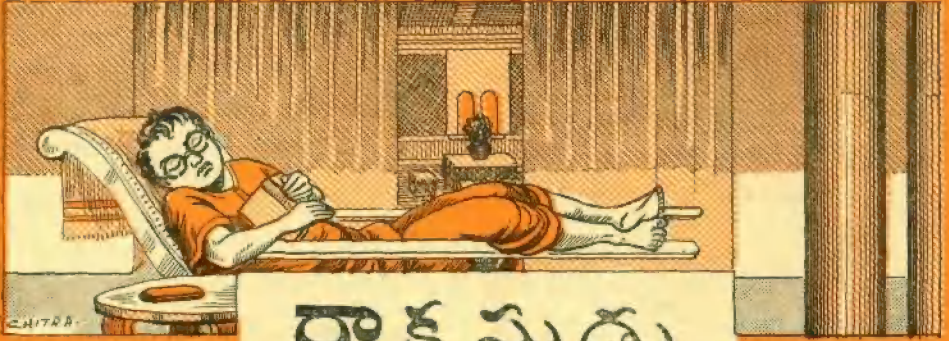
నిజంగానే యజ్ఞశాలలో ఉన్నవారికి ఆకాశం నుంచి భయంకర గర్జన వినిపించింది. అందరూ భయపడ్డారు. మరుత్తుకు కూడా మనస్సు వికలమైంది. ఆయన సంవర్తుడితో, "స్వామీ, నన్నీ ఉపద్రవం నుంచి తమరే కాపాడాలి!" అన్నాడు.

సంవర్తుడు మరుత్తుతో, "నీకు వజ్రాయుధం భయం అవసరం లేదు. అంతే కాదు, ఈ యజ్ఞం ఎలా జరపమన్నా అలా నేను జరిపించగలను," అన్నాడు.

"అయితే ఆ ఇంద్రుడూ, ఇతర దేవతలూ ప్రత్యక్షంగా వచ్చి యజ్ఞ సదస్సులో పాల్గొని సోమం స్వీకరించేటట్టు చెయ్యండి," అని మరుత్తు కోరాడు.

"అందరూ ఇప్పుడే దిగి వస్తారు," అన్నాడు సంవర్తుడు. ఆయన అన్నట్టే దేవేంద్రుడు మొదలుగా గల దేవతలు స్వయంగా యజ్ఞశాలకు వచ్చేశారు. మరుత్తూ, సంవర్తుడూ వారికి తగిన రీతిగా స్వాగతం చెప్పి, ఆతిథ్యం ఇచ్చి, వారిచేత సోమపానం చేయించారు. పులి లాగా బయలుదేరిన ఇంద్రుడు సంవర్తుడి మహిమ చేత విల్లిలాగా అయిపోవటమే గాక మరుత్తును దీవించి, యజ్ఞం పూర్తి అయినాక తిరిగి స్వర్గానికి వెళ్ళిపోయాడు.

రాక్షసుడు

తన భర్తకు చదువు సంధ్యలు లేకపోవటం ఏమీ బాగా లేదనుకుని మహాలక్ష్మి భీమన్న చేత అక్షరాభ్యాసం చేయించింది. జమీందారుగారి అల్లుడై ఉండి చదవటమూ, రాయటమూ చేతకాకపోవటం మేమిటని భీమన్నకు కూడా అనిపించింది. అందుచేత అతను శ్రద్ధగా చదువుకుని పుస్తకాలు చదివే దశకు వచ్చాడు.

జమీందారుగారు కూడా చదువులో అల్లుడికి సహాయపడ్డాడు.

ఆయన భీమన్నతో, "మన జమీందారీ వ్యవహారాలు నువ్వు కొంచెం కొంచెం తెలుసుకోవటం అవసరం. అందుచేత నేను చదివేది ప్రతిదీ నువ్వు కూడా చదువుతూ ఉండు. అన్ని విషయాలూ క్రమంగా నీకే తెలుస్తాయి," అన్నాడు.

భీమన్నకు ఎన్ని ఉత్తరాలు చదివినా జమీందారీ వ్యవహారాలు తల కెక్కలేదు

గాని, తన మామగారు చదివేదెల్లా తానూ చదవాలన్నది మాత్రం గట్టిగా అర్థమయింది.

జమీందారుగారు ప్రతి రాత్రి రామాయణం చదివి, కళ్ళజోడు తీసి రామాయణం మీద పెట్టి, వెళ్ళి పడుకుని నిద్రపోయేవాడు. అందుచేత భీమన్న తాను కూడా అలాగే చెయ్యాలనుకున్నాడు.

రాత్రి అయి అందరూ పడుకునే సమయానికి భీమన్న పడుకో లేదు; మామగారు రామాయణం చదివి పడుకోబోయేదాకా వేచి ఉండి, "నేను కాస్తేపు చదువుకుని వస్తాను, నువ్వు పడుకో," అని మహాలక్ష్మితో చెప్పి, మామగారి కళ్ళజోడు తాను తగిలించుకుని రామాయణం చదవటానికి కూచున్నాడు.

జమీందారుగారిది చత్వారపు జోడు. ఆయన వయసు మళ్ళినవాడు కనక ఆ కళ్ళ జోడు లేకపోతే చదవలేక పోయేవాడు.

భీమన్నకు చత్వారం లేకపోవటంవల్ల ఆ బోడు పెట్టుకుని చదవ నారంభిస్తే కళ్ళకు శ్రమ అయింది.

అలాగే శ్రమ పడుతూ భీమన్న కొంచెం సేపు చదివే సరికి కళ్ళు వాటంతట అవే మూసుకుపోయి కునుకు వచ్చేసింది. కాస్తేపు కునికి మళ్ళీ కళ్ళు తెరిచి భీమన్న మరి కొంచెం సేపు చదివి మళ్ళీ కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఇలా కునికిపాట్లు పడుతూ భీమన్న రామాయణంలో రాముడు రాక్షసులను చంపే ఘట్టం చదవసాగాడు.

భీమన్న ఒకసారి ఇలాగే కునుకుతూ కళ్ళు తెరిచే సరికి ఎదురుగా ఒక నల్లని ఆకారం కనిపించింది.

ఆ వచ్చిన వాడొక దొంగ. ఇల్లంతా మాటుమణిగి ఉన్న సమయంలో జమీందారుగారింట దొంగ తనం చేసే ఉద్దేశంతో వాడు నల్లటి బట్టలు వేసుకుని, ముఖానికి చేతులకూ మసి పూసుకుని

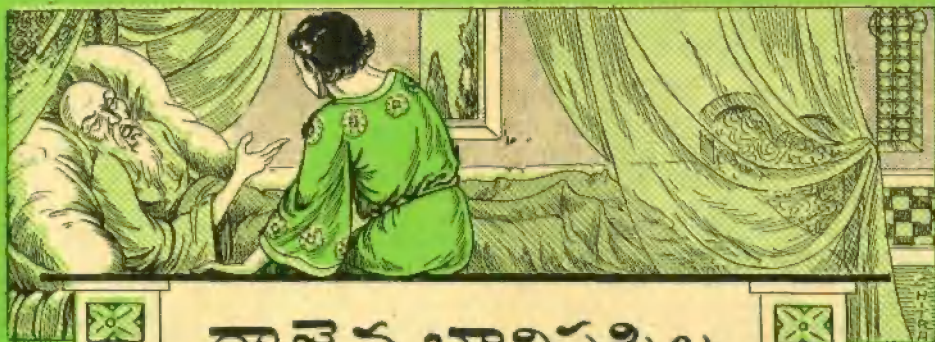
వచ్చాడు. కాని నిద్ర మత్తులో ఉన్న భీమన్నకు వాడు రామాయణంలోని రాక్షసుడులాగా కనిపించాడు. రాముడు రాక్షసులను అడిగినట్టే భీమన్న, "ఒరే, రాక్షసుడా? నీ పేరేమిటి? ఇక్కడికి ఎందుకు వచ్చావు?" అని గద్దించి అడిగాడు.

"అరవకు! నేరెత్తావంటే చంపేస్తా!" అంటూ దొంగ భీమన్నను సమీపించాడు.

భీమన్నకు రాక్షసుణ్ణి చూస్తున్న కొద్దీ అగ్రహం రెచ్చిపోయింది. అతను దొంగ కత్తి పట్టుకున్న చేతిని ఒక చేత గట్టిగా పట్టుకుని, రెండో చేత్తో వాడి పీక పట్టుకున్నాడు. దొంగ ఒక్క చావు కేక పెట్టి కింద పడిపోయాడు. ఆ అలికిడికి ఇంట్లో వాళ్ళంతా లేచి వచ్చారు. దొంగ దొరికి పోయాడు. వాడు పేరు మోసిన దొంగ కావటంచేత, వాణ్ణి పట్టుకున్నందుకు భీమన్న ఖ్యాతి చాలాదూరం పాకింది.

[పై మాసం మరొక సంఘటన]

రాజైన బానిసపిల్ల

4

అక్కడ ముసలిదాని సహాయంతో తన ప్రయురాలున్న చేటు తెలుసుకుని కూడా తెలివి తక్కువగా నిద్రపోయిన అలీషార్ మర్నాడుదయం నిద్రలేచి తాను ఏధిలో పడుకుని ఉన్నందుకు ఆశ్చర్యపోయాడు. తల తడిచి చూసుకుంటే తలపాగా లేదు, అతని పై బట్టకూడా పోయింది; ఆ రెంటినీ దొంగ కాజేశాడు.

అతను లేచి వెళ్ళి తాను చేసిన పొర పాటు ముసలిదానితో చెప్పి, జముర్రుద్ ఏమయిందో కనుక్కు రమ్మని ఆమెను పంపాడు. ఒక గంట అయ్యాక ఆమె విచారంతో తిరిగి వచ్చి, "నాయనా, జముర్రుద్ మాయమయింది. ఆమె మళ్ళీ నీకు దొరుకుతుందని నా కేమీ సమ్మకం లేదు. నీ పొరపాటు చేతనే ఈ విపత్తు

కలిగింది. నీ కింక సహాయ పడగలవాడు అల్లా ఒక్కడే," అన్నది.

ఈ మాటలు విన్నగానే అలీషార్ కళ్ళ చీకట్లు కమ్మాయి. అతను పెద్ద పెట్టున ఏడుస్తూ కొంతసేపటికి మూర్ఛపోయాడు. ముసలిదాని పరిచర్యల వల్ల అతనికి స్పృహ అయితే వచ్చింది కాని అతను మనోవ్యాధితో మంచం పట్టాడు. ఈ స్థితిలో అతనికి నిద్ర కూడా లేకుండా పోయింది. ముసలిది వెయ్యి కళ్ళతో అతన్ని కనిపెట్టి ఉండి ఉపచారాలు చెయ్యకపోతే అతను శీఘ్రమే మరణించ వలసినవాడే. అలాగే అతను ఒక ఏడాదిపాటు మంచంలో ఉండి తీసుకున్నాడు.

అలీషార్ ను మామూలు మనిషిని చెయ్యటానికి వృద్ధురాలు అన్ని విధాలా

వెళ్ళాడు. ఆమె అతని చేత చక్కగా స్నానం చేయించి, షర్వతులు తాగించి, కొడి మాంసం తినిపించింది. ఇలా ఒక నెలపాటు చేసిన మీదట అలీషార్ కు ప్రయాణం చేసే పాటి శక్తి వచ్చింది.

అతను ముసలిదానికి వీడ్కోలు చెప్పి ప్రయాణిస్తూ కాలక్రమాన జముర్రుద్ పరిపాలించే నగరానికి వచ్చి చేరాడు.

ఇదే సమయానికి ఈ నగరంలో నాలుగో విందు జరిగింది. విందులో ఒక పక్క జముర్రుద్ సపరివారంగా కూచుని అందరినీ పరిశీలించసాగింది. పారులందరూ ఎప్పటిలాగే విందుకు వచ్చి కూచున్నారు, కాని మీగడహల్వా ఉన్నచోట ఎవరూ కూచోలేదు. దాని దుష్ప్రభావాన్ని వారు మూడు సార్లు ప్రత్యక్షంగా చూసి ఉన్నారు.

అలీషార్ అక్కడికి వచ్చాడు. అతనికి ఆ మీగడహల్వా ముందు మాత్రమే ఖాళీ కనిపించింది. అతను ఆ ఖాళీలో కూచున్నాడు. చుట్టుపక్కల వాళ్ళంతా అతని కేసి భయంతో చూడసాగారు.

అతను అక్కడ కూచుంటూండగానే జముర్రుద్ అతన్ని చూసి గుర్తించింది. వెంటనే ఆమె గుండె దడదడా కొట్టుకోసాగింది. తన కంగారు తన భృత్యులు

ప్రయత్నించింది. అతనికి జముర్రుద్ దొరుకుతుందనే ఆశ పూర్తిగా లేకుండా పోవటం చేతనే కోలుకునే శక్తికూడా లేకుండా పోయింది. ఇది గ్రహించి వృద్ధురాలు, "నాయనా, నువ్వి మంచంలో పడి ఉన్నంత కాలమూ నీకు నీ ప్రియురాలు కనిపించే మాట కల్గి. సరి అయిన ఆహారం తీసుకుని, బలం తెచ్చుకుని లేచి తిరిగితే, నానా దేశాలూ చూస్తే ఆమె నీకు దొరకవచ్చు," అని పదే పదే చెప్పింది.

ఈ విధంగా ముసలిది చెప్పగా చెప్పగా ఆమె మాటలు అతని చెవి కెక్కాయి. అతను లేచి ఆమె వెంట స్నానశాలకు

గమనించకుండా ఉండగలందులకు కొంచెం సేపు ఏమీ చెయ్యకుండా ఊరికే ఉండి పోయింది. అలీషార్ తన ముందున్న మీగడ హల్వా తినటం గమనించింది. అతను కడుపు నిండా తిన్నదాకా అతన్ని పిలిపించ గూడదని ఆమె నిశ్చయించుకున్నది.

ఈ యువకుడెవడో వచ్చి మీగడహల్వా ముందు కూచుని నిరాటంకంగా తనకు కావలసినంతా తినటం అతని చుట్టూ కూచున్నవారికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఎందుకంటే అదివరకు దాన్ని నోట పెట్టు కున్నవారికి రెండో కబళం దక్క లేదు— ఈ లోపలనే రాజభటులు వచ్చి జరజరా లాక్కుపోయారు. ఆ తరవాత వారు ప్రాణాలే కోల్పోయారు. కాని ఈ యువకుడు ఏ అపాయమూ లేకుండా తనకు కావలసిన దంతా తినేసి, తన భోజనం పూర్తి అయి నట్టు గుర్తుగా కళ్ళు మూసుకుని దైవ ప్రార్థన చేస్తూ నోరు అడించాడు.

అతని భోజనం అయిపోయిందని గ్రహించి జముర్రుద్ తన భటులను పిలిచి, “మీరు వెళ్ళి, ఆ మీగడహల్వా తినే యువకుణ్ణి మర్యాదగా పలకరించి, నాతో మాట్లాడటానికి ఒక్కసారి రమ్మని అడగండి!” అని చెప్పింది. రాజభటులు మీగడహల్వా తిన్న

యువకుడి కోసం రావటం చూసి ప్రజలు, “అయింది, వీడికి కూడా మూడింది!” అనుకున్నారు. అయితే వారు అను కున్నట్టుగా రాజభటులు అతని పైన పడి జరజరా ఈడ్చుకుపోవటానికి మారుగా, “మా రాజుగారు తమతో ఒక్కసారి మాట్లాడగోరుతున్నారు, పస్తారా?” అని మర్యాదగా అడిగారు.

“వారి అజ్ఞ!” అంటూ అలీషార్ లేచి వారి వెంట బయలుదేరాడు.

ఇది చూసి పౌరులు తలా ఒక విధంగా అనుకున్నారు. కొందరు, “వీడికి నూకలు చెల్లాయి,” అన్నారు. మరికొందరు, “అలా

జరగక పోవచ్చు. వీడు ఆ హల్వా కడుపు నిండా తినేశాడు,” అన్నారు. మరికొందరు, “వీణ్ణి రాజభటులు జరజరా ఈడ్చుకు పోవటం లేదు. వీడి కే ప్రమాదమూ రాదు—చూస్తూ ఉండండి!” అన్నారు.

అలీషార్ తన సమీపానికి వచ్చి నిలబడ గానే జముర్రుద్, మిగిలిన వాళ్ళను అడిగి నట్టుగానే, “యువకుడా, నీ పేరేమిటి? నీ వృత్తి ఏమిటి? ఈ నగరానికి ఎందుకు వచ్చావు?” అని అడిగింది.

“నా పేరు అలీషార్. నా తండ్రి ఖురాసాన్ దేశంలో వర్తకుడుగా ఉండే వాడు. నేనూ అదే వృత్తిలో ఉంటూ

రోజులు కలిపికాక ఆ వృత్తి మానేశాను. నాకు అత్యంత ప్రియురాలైన స్త్రీని పొగొట్టు కుని ఆమె కోసం వెతుకుతూ ఈ నగరానికి వచ్చాను. ఆమె కన్న నాకు వేరే ప్రపంచం లెకపోవటం చేత, ఆమె పోయిన క్షణం నుంచి నాకు సమస్తమూ కలలాగా ఉంటున్నది,” అంటూ అలీషార్ పట్టలేని దుఃఖంతో మూర్ఛపోయాడు.

అతని ముఖాన పన్నీరు చల్లమని భటు లకు చెప్పి జముర్రుద్ ఎప్పటిలాగే ఇసుకలో రాగి పుల్లతో గీతలు గీసి, వాటిని పరీక్షించి నట్టు అభినయించి, అందరికీ వినపడేలాగ అలీషార్ తో, “నీవు చెప్పిన దానిలో అబద్ధ మేమీ లేదు. నీ ప్రియురాలు నీకు తప్పక దొరుకుతుందని కూడా నేను జ్యోత్యం చెప్ప గలను,” అన్నది.

విందు పూర్తి కాగానే జముర్రుద్ తన భటులతో, “ఇతన్ని స్నానశాలకు తీసుకు పోయి స్నానం చేయించి, దివాణం నుంచి కొత్త బట్టలు తీసి అతనికి తొడిగి, ఒక గుర్రాన్ని అతని కిచ్చి, బాగా చీకటి పడ్డ తరవాత అంతాపురానికి తీసుకురండి,” అని ఆజ్ఞాపించింది.

ఆమె రాజభవనానికి వెళ్ళి, ఎప్పుడు చీకటి పడుతుందా, ఎప్పుడు తన భర్త

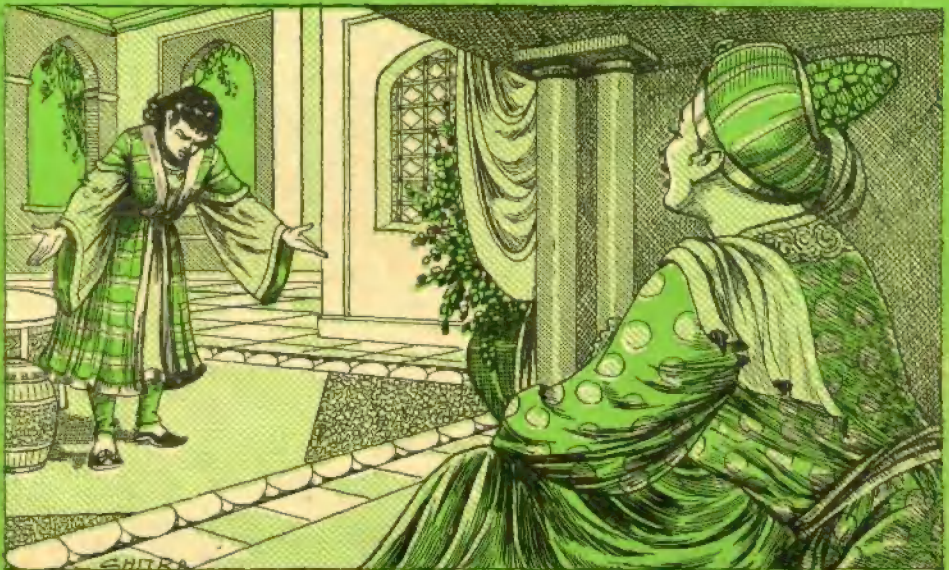
వస్తాడా అని ఎదురు తెన్నులు కాస్తూ, క్షణ మొక యుగంగా భావిస్తూ, ముళ్ళమీద ఉన్నట్టు ఉండిపోయింది. సాయంకాల ప్రార్థనల సమయం దాటి పోగానే ఆమె తన రహస్య మందిరానికి వెళ్ళి, అక్కడికి అలీషార్ ను ప్రవేశ పెట్టమని ఉత్తరు విచ్చింది. ఆతను తనను ఒక్కసారిగా గుర్తిస్తే అనందం పట్టలేక ప్రాణాలు వదులుతాడని భయపడి తన పైన వెలుగు పడకుండా క్రిసీడలో కూచున్నది.

ఎక్కడి నుంచో వచ్చిన ఈ యువకుడిపై తమ రాజు ఇంత శ్రద్ధ కనబరచటం చూసి రాజొద్దొగులు, "రేపిపాటికి ఈ యువకుడు

ఏ మంత్రో, సేనానాయకుడో అయిపోతాడు," అని తమలోతాము చెప్పుకున్నారు.

అలీషార్ వచ్చి అభివందనం చేశాడు. జమురుద్ అతన్ని, "స్నానశాలకు వెళ్ళావా? సేద తీరిందా? స్నానం అనంతరం ఆకలి కలగలేదా?" అని ఏవో ప్రశ్నలతో పలక రించింది. అన్ని ప్రశ్నలకూ అలీషార్ "చిత్తం," అని జవాబిచ్చాడు.

తరవాత ఆమె అతని చేత భోజనం చేయించింది. భోజనానంతరం అతన్ని తన సమీపంగా వచ్చి కూచోమన్నది. అతను ఆశ్చర్య పోయాడు, కాని ఆమె అజ్ఞ ప్రకారం ఆమె శయ్యకు సమీపంగా వెళ్ళి

కూచున్నాడు. ఆమె అతని చెయ్యి అందుకుని ఇంకా దగ్గరికి లాగింది. అలీషార్ ముఖాన కనబడిన అశ్చర్యం చూసి ఆమెకు నవ్వాగలేదు. ఆమె విరగబడి నవ్వుతూ, “ఇంకా నీ బానిసను గుర్తించలేదా, అలీషార్?” అని అడిగింది.

ఆ మాట అన్నదాకా అతను జముర్రుద్ ముఖం కేసి పరీక్షగా చూడలేదు. ఆమెను గుర్తించినాక అతనికి గలిగిన ఆనందం వర్ణనాతీతం. ఇంత కాలానికి అతని అన్వేషణ ఫలించింది.

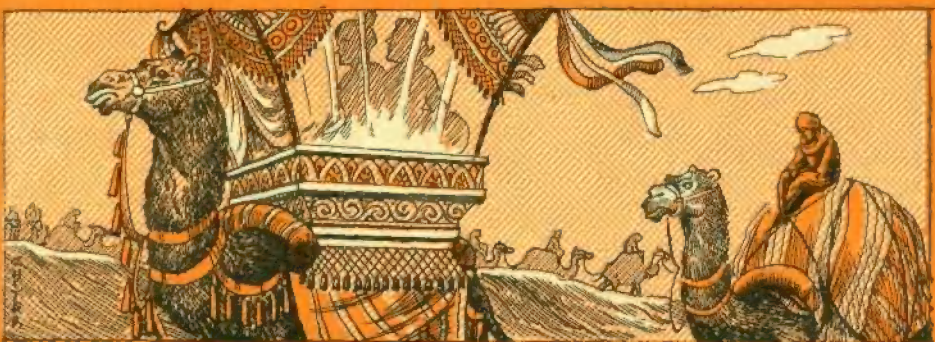
మర్నాడు తెల్లవారుతూనే జముర్రుద్ రాజరికపు దుస్తులన్నీ ధరించి, తన కింది ఉద్యోగులందరినీ రాజప్రాంగణంలో హాజరు కమ్మనికబురు పంపింది. అందరూ వచ్చాక ఆమె వారితో, “ఇవాళ నుంచి నేను నా రాజరికాన్ని పదులుకుంటున్నాను. అందుచేత మీరు మళ్ళీ నగర ద్వారం వద్దకు వెళ్ళి మరొక రాజును సంపాదించు

కొండి. ఇక నుంచి నా జీవితం ఈ యువకుడి జీవితంతో ముడి పడి ఉంది. నేను ఇతని దేశానికి వెళ్ళి పోతున్నాను. మిమ్మల్ని అల్లా కాపాడతాడుగాక!” అన్నది.

నగర పౌరులు తమ రాజుగారికి అద్భుతమైన వీడ్కోలు ఇచ్చారు. రాజుగారి పెద్దలనిండా అంతులేని బట్టలూ, నగలూ, ధబ్బానించారు. ఆహారం సిద్ధం చేశారు. పెద్దలన్నిటినీ ఒంటెలపై కెక్కించారు. రెండు మూపురాల ఒంటె మీద మఖ్మల్ పరిచిన పల్లకిలో జముర్రుద్ నూ, అలీషార్ నూ ఎక్కించారు.

ఇవన్నీ వెంట బెట్టుకుని అలీషార్ తన నగరానికి వచ్చాడు. అతను దీద సాదలకు దాన ధర్మాలు చేశాడు. తమ వద్ద పుష్కలంగా ఉన్న డబ్బుతో అలీషార్ జముర్రుద్ లు చాలాకాలం సుఖంగా కాపరం చేసి అనేక మంది పిల్లలను కన్నారు.

—(సమాప్తం)

చిలుక బుద్ధి

పెద్దబ్బాయి భలే గమత్తు చేశాడు. తాతయ్య వాణ్ణి పిలిచి, రెండనాలిచ్చి, "దబ్బున వెళ్ళి నన్యం పట్టుకురారా!" అన్నాడు. పెద్దవాడు దుకాణానికి వెళ్ళుతుండటం పసి కట్టి అమ్మమ్మ, "ఆ చేత్తేనే ఒక కొబ్బరి కాయ పట్టుకురారా, బాబూ. దేవుడికి కొట్టాలి," అన్నది. ఇంతలోనే నాన్న వాణ్ణి పిలిచి, "సిరాబుడ్డి ఖాళీ అయింది. కొత్త బుడ్డి పట్టుకురారా," అంటూ చేతిలో రూపాయి పెట్టాడు. ఒక పావుగంటకు పెద్ద వాడు సిరాబుడ్డితో సహా చక్కా పచ్చాడు. కొబ్బరికాయ మాటా, తాతయ్య పాడుం మాటాకూడా వాడు మరిచాడు. వాడు మళ్ళీ వెళ్ళి వాటిని తెచ్చాడనుకొండి. అయినా పిల్లలు వాడు చేసిన పనిని తలుచుకుని, తలుచుకుని రోజల్లా నవ్వుకున్నారు.

"కొందరికి చిలుక బుద్ధి ఉంటుంద్రా. వాళ్ళు మాటలు జ్ఞాపకం ఉంచుకుంటారు

గాని, అర్థం చేసుకోరు. ఒక మాట మీద ఇంకో మాట వినగానే మొదటి మాట ఎగిరి చక్కా పోతుంది. ఆఖరుకు విన్నమాటే జ్ఞాపకం ఉంటుంది. ఇలాటి వాడే వెనకటి కొకడుండేవాడు," అంటూ తాతయ్య పాడుం కాయ తీశాడు.

"కథ! కథ!... పెద్దబ్బాయంటేవాడేనా, తాతయ్యా?... వాడేం చేశాడు, తాతయ్యా?" అని కుర్రాళ్ళు ప్రశ్నల వర్షం కురిపించారు. తాతయ్య తాపీగా పాడుం పీల్చి చెప్ప నారంభించాడు :

ఒకనాడు వాడి అమ్మమ్మ వాడితో అన్నదిగదా, "శాస్త్రుల్లుగారి దగ్గిరికి వెళ్ళి అమావాస్య ఎప్పుడుందో కనుక్కురారా," అని చెప్పింది.

వాడు సరేనని శాస్త్రుల్లుగారింటికి బయలు దేరాడు. తన మనమడి సంగతి మునిలా విడకు తెలుసుగా. అందుకని అవిడ వాడితో,

“ఒరే. ఆయన చెప్పింది అప్పుడే మరిచి పోతావు. అందుకని ఆయన చెప్పిన మాటలు మననం చేసుకుంటూ మరీరా!” అని హెచ్చరించింది.

వాడు దానిక్కూడా సరేనని శాస్త్రుల్లుగారి నడిగాడు. శాస్త్రుల్లుగారు, “అప్పుడే ఎక్కడ? ఇవాళ పార్లమేంట్! ఇంకా పదిహేను రోజులకుగాని రాదు,” అన్నాడు.

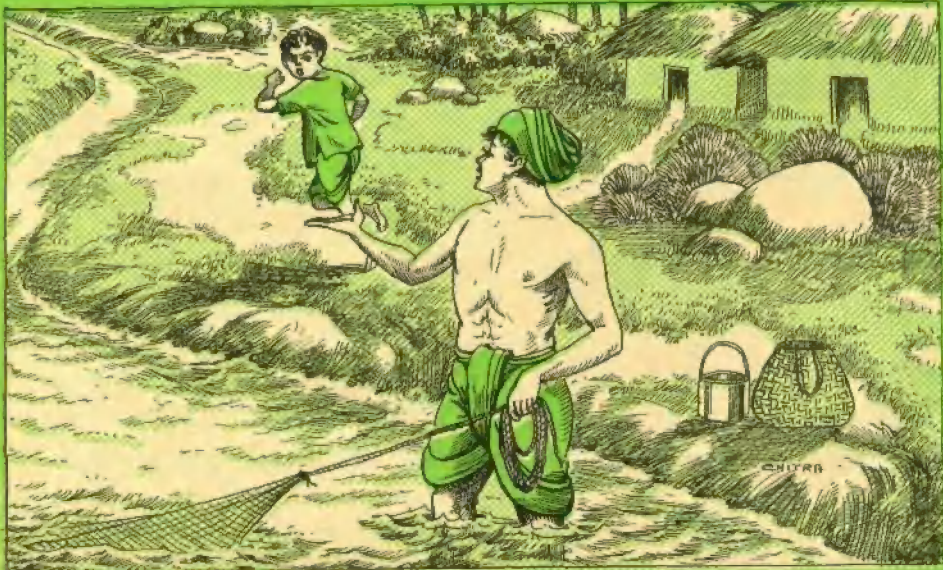
మనమడు, “అప్పుడే ఎక్కడ? ఇంకా పదిహేను రోజులకు! అప్పుడే ఎక్కడ? ఇంకా పదిహేను రోజులకు!” అని గట్టిగా అంటూ ఇంటికి బయలుదేరాడు. వాడిలా వస్తూండగా దోవలో కాలవ ఒడ్డున ఒక మనిషి

చేపల కోసం గాలం వేసుకుని కూచున్నాడు. ఎంతకీ చేప పడకపోవటం చూసి వాడు విసుగెత్తి, “చేపలు దొరికే దెప్పుడూ? నే నింటికి పొయ్యే దెప్పుడు?” అని తనలో తాను అనుకుంటున్నాడు.

సరిగా అదేసమయానికి మన బడుద్దాయి, “అప్పుడే ఎక్కడ? ఇంకా పదిహేను రోజులకు!” అని గట్టిగా అంటూ వచ్చాడు.

గాలం వేసుకూచున్న వాడికి మండి పోయింది. “ఎవడా వీడూ? విణ్ణి పాతెయ్యా!” అని వాడు కోపంతో అన్నాడు.

ఈ మాటలు వినగానే మన ప్రబుద్ధుడికి శాస్త్రుల్లుగారు చెప్పిన మాటలు పోయి

“ఎవడ్రా వీడూ? వీణ్ణి పాతెయ్యా!” అన్న మాటలు పట్టుకున్నాయి. అవే గట్టిగా అంటూ వాడు కొంతదూరం నడిచి ఒక ఇంటి పక్కగా వచ్చాడు.

ఆ ఇంట్లో ఒక రోగి ఉన్నాడు. అతడి చుట్టూ బంధువులు చేరి విచారంగా ఉన్నారు. వాళ్ళలో కొందరు వీడి మాటలు విని ఆగ్రహవేగంతో తన్నబోయారు. కాని మరి కొందరు వాళ్ళను వారించి, “ఊరు కోండి. వాణ్ణి అలా అనందంగా కాలి పోనివ్వండి,” అన్నారు.

మనవాడికి పాతమాటలు పోయి కొత్త మాటలు అంటుకున్నాయి. “ఊరుకోండి,

అనందంగా కాలి పోనివ్వండి,” అంటూ అక్కడి నుంచి బయలుదేరాడు. త్వరలోనే వాడు ఒక ఇల్లు తగలబడి పోతున్న చోటికి వచ్చాడు. అంటుకున్న ఇంటిని అర్పటానికి కొందరు యత్నిస్తున్నారు. మనవాడు నిలబడి వింతగా చూస్తూ, “ఊరుకోండి, అనందంగా తగలబడనివ్వండి,” అన్నాడు.

“ఎవడ్రా వాడూ? నెత్తిన బిందెడు నీళ్ళు పోసి కర్రతో మెత్తగా కొట్టు!” అని ఎవరో కేకపెట్టారు.

“బిందెడు నీళ్ళు పోసి కర్రతో కొట్టు,” అని మననం చేసుకుంటూ ముసలమ్మ మనవాడు అక్కడి నుంచి పారిపోయాడు.

ఇలా గట్టిగా అంటూ వాడు పరిగెత్తుకు వస్తూండగా, ఒక కుమ్మరి కుండలు చెయ్యి చూసికి మట్టి కలుపుతూ, తనకు వాడు సలహా ఇస్తున్నాడనుకుని, "నీ దారిన నువు పోవయ్యా!" అన్నాడు.

"నీ దారిన నువు పోవయ్యా," అన్న మాట జపించుకుంటూ వాడు కొంత సేపటికి ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

"ఇంత సేపేమిటా? శాస్త్రుల్లుగారు ఏమన్నారు?" అని అమ్మమ్మ అడిగింది.

"నీ దారిన నువు పోవయ్యా, అన్నారు," అని మనమడు జవాబు చెప్పాడు.

"ఓహో, కుర్రకుంక పని అలా చెప్పి ఉంటారు. నా కోసం అడుగుతున్నానని మళ్ళీ అడిగిరా. ఎప్పుడు వస్తుందో తెలుసు కుని రా!" అన్నది ముసలావిడ.

వాడు మళ్ళీ శాస్త్రుల్లుగారి ఇంటికి వెళ్ళి, "మా అమ్మమ్మ కోసం అడుగుతున్నానండీ. అదేదో ఎప్పుడు వస్తుందండీ?" అన్నాడు.

వాడు తన అమ్మమ్మ అట్టికం కోసం అడుగుతున్నా డనుకుని శాస్త్రుల్లు గారు, "అవిడ ఎప్పుడు పోయిందీ? అమావాస్యకు ముందా, వెనకా?" అని అడిగాడు.

"అదేనండీ! అమావాస్యే!" అన్నాడు మన ప్రబుద్ధుడు. అప్పటిదాకా వాడి కామాట జ్ఞాపకం రాలేదు.

"అమావాస్యనాడే పోయిందా? అయితే ఆ రోజుకు నేను మీ ఇంటికి వస్తాలే! మీ ఇల్లెక్కడ?" అని శాస్త్రుల్లుగారు అడిగాడు.

మనమడు ఆయనకు ఇల్లు గుర్తు చెప్పి ఇంటికి వచ్చి, "అమావాస్యనాడు శాస్త్రుల్లు గారు వస్తానన్నాడు," అని అమ్మమ్మతో చెప్పేశాడు.

ఇంతకూ అమావాస్య ఎప్పుడో ముసలమ్మకు తెలియనే లేదు. అందుకని అవిడే శాస్త్రుల్లుగా రింటికి బయలుదేరి వెళ్ళి అమావాస్య ఇంకా పదిహేను రోజులుందని తెలుసుకు వచ్చింది.

వెర్రి బాగుల వాడు

ఒక గ్రామంలో ఒక విధవరాలికి ఒక్కడే కొడుకుండేవాడు. కాని వాడు వెర్రి బాగుల వాడు. వాడికి ఒంట్లు కూడా సరిగా రావు. దుకాణానికి వెళ్ళి రూపాయి మార్చితే దుకాణ దారిచ్చిన చిల్లర డబ్బులు సరిగా ఉన్నాయో లేవో కూడా వాడు కనుక్కోలేక పోయేవాడు. ఈ సంగతి బాగా గుర్తించిన దుకాణాల వాళ్ళు వాణ్ణి తరుచు మోస గిస్తూండేవారు.

తన కొడుకు వెర్రి బాగులవాడన్న కారణంచేత వాడి తల్లి వాణ్ణి కంటిని రెప్పలాగా కాపాడుతూ, మూడు పూటలా శ్రద్ధగా తిండిపెడుతూ, ఎంతో ప్రేమగా ఉండేది. కాని వాడే తన తెలివి తక్కువతనాన్ని తలుచుకుని దిగులుపడేవాడు.

“నా కింకా కొంచెం మెదడుంటే బాగుండే దమ్మా! మెదడు లేనందువల్ల నేను నీకు కొంచెమైనా పనికిరాకుండా ఉన్నాను. మన

ఇద్దరి భారమూ నువ్వే మోస్తున్నావు గద!” అనేవాడు కొడుకు.

“అందరూ తెలివిగలవాళ్ళే ఉంటారా, నాయనా? నీకు దేవుడు తెలివితేట లివ్వక పోతేనేం? మంచితనం ఇచ్చాడు, ఇద్దరికి సరిపడే కండపుష్టి ఇచ్చాడు. నువ్వు చెయ్యగల శ్రమ ఇంకెవరు చెయ్యగలరు?” అని విధవరాలు వాణ్ణి సముదాయించేది.

కాని ఈ విధమైన మాటలు వాడికి నచ్చక, “నేను తెలివిగల వాణ్ణియే దెలా గమ్మా?” అని వదేపదే తల్లిని వేధించ సాగాడు. వాడి బాధపడ లేక తల్లి, “మిట్ట మీద ఉండే మంత్రాల మరిడమ్మను అడిగి కొంచెం తెలివితేటలు తెచ్చుకో!” అని సలహా ఇచ్చింది. ఆ మాట నమ్మి మంత్రాల మరిడమ్మ దగ్గరికి వాడు పరిగెత్తుకు వెళ్ళాడు. మరిడమ్మ పొయ్యి దగ్గర కూచుని పంట చేసుకుంటున్నది.

“మరిడెమ్మతా, నాకు కాస్త తెలివితేట లిప్పిస్తావా? బొత్తిగా మందమతినిపొయి మా అమ్మకు సహాయం చెయ్యలేకుండా ఉన్నాను! మతిలేనివాళ్ళకి నువ్వు తెలివి తేట లివ్వగలవని మా అమ్మ చెప్పి పంపింది,” అన్నాడు వెర్రి బాగులవాడు, ఎంతో దీనంగా.

మరిడెమ్మ వాడి కేసి ఎగాదిగా చూసి, “అన్నిటికన్న నీకు ఎక్కువ ఇష్టమైనది పట్టుకు రా. ఆ తరవాత నీ తెలివితేటలు చూస్తాను,” అన్నది.

వెర్రి బాగులవాడు ఇంటికి వెళ్ళి తల్లితో మరిడెమ్మ అన్న మాట చెప్పి, “నా కన్నిటి

కన్న ఎక్కువ ఇష్టమైన దేమిటమ్మా?” అని అడిగాడు.

“కోడిమాంసం రా, నాయనా. రేపాక కోడిని పట్టుకు వెళ్ళి మరిడెమ్మ దగ్గర తెలివితేటలు తెచ్చుకో,” అన్నది తల్లి.

మర్నాడు వాడు ఒక కోడిని తీసుకుని మరిడెమ్మ వద్దకు వెళ్ళి, “నాకు అన్నిటి కన్న ఇష్టమైనది తెచ్చానత్తా!” అన్నాడు.

“ఆ మాట నిజమో, కాదో తేల్చుకోవాలి. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పు. కాళ్ళు లేకుండా పరిగెత్తే దేది?” అని మంత్రాల మరిడెమ్మ వెర్రి బాగులవాణ్ణి అడిగింది. చాలాసేపు బుర్ర గోక్కుని, తనకు తెలియ దన్నాడు వాడు.

“అయితే నువ్వు నీకు ఎక్కువ ఇష్ట మైనది తేలేదు. వెళ్ళి ఇంకోసారి రా; నీకు అన్నిటికన్న ఇష్టమైనది వెంట తీసుకు రా!” అని మరిడెమ్మ వాణ్ణి పంపేసింది.

వాడు ఇంటికి తిరిగివచ్చే సరికల్లా వాడి తల్లి మంచాన పడి ఉన్నది. చాలామంది చేరి చికిత్స చేయిస్తున్నారు. ఏమిటని అడి గితే ఆమె ఉన్నట్టుండి పక్షవాతంతో పడి పోయిందని చెప్పారు. చికిత్స లేమీ పని చెయ్యలేదు. ఆమె కొడుకును దగ్గరికి పిలిచి, “ఇక నేను బతకను, నాయనా!

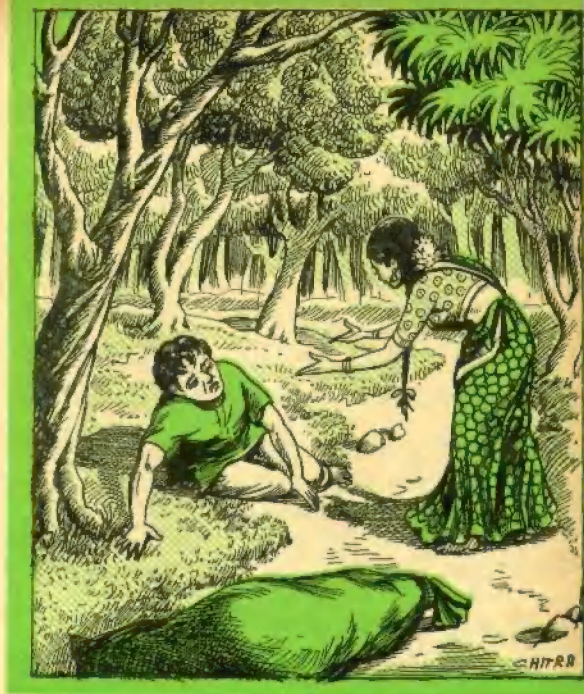
మరిడెమ్మ నీకు తెలివితేట లిచ్చింది గద !
ఇక నేను లేకపోయినా నీ మానాన నువు
బతుకుతావులే ! నే నిక నిశ్చింతగా ప్రాణాలు
వదులుతాను,” అని కన్ను మూసేసింది.

ఆ రాత్రంతా వాడు తల్లి కోసం కంటికి
మంటికి ఏకధారగా ఏడుస్తూ, “మా అమ్మ
లేకుండా ఎట్లా బతకటం ? ఇక నన్ను
ఎవరు కనుక్కుంటారు ? నా అవసరాలన్నీ
ఎవరు తీరుస్తారు ?” అనుకున్నాడు.
ఈ విధంగా అనుకోవటంలో వాడికి ఒక
సంగతి తెలిసి వచ్చింది : తనకు ప్రపంచం
లోకెల్లా ఇష్టమైనది తల్లి తప్ప మరేదీ
ముమ్మాటికీ లేదు !

అందుచేత వాడు తన తల్లి కళేబరాన్ని
ఒక గోతంలో వేసుకుని మరిడెమ్మ దగ్గరికి
వెళ్ళి, “అన్నిటి కన్నా ఇష్టమైనదాన్ని
తెచ్చాను ; నాకు తెలివితేట లియ్యి,
మరిడెమ్మత్తా,” అని అడిగాడు.

“ఆ మాట నిజమో కాదో తెల్చుకో
వాలి. ఈ ప్రశ్నకు జవాబు చెప్ప : బంగారం
కాకుండానే బంగారం కన్న కాంతిగా మెరిసే
దేదీ ?” అని మరిడెమ్మ వెర్రి బాగులవాణ్ణి
అడిగింది.

వెర్రి బాగులవాడు చాలా ఆలోచించి
తనకు తెలియదన్నాడు. అయితే వెళ్ళి

పోయి మరొకసారి రమ్మనీ, వచ్చేటప్పుడు
వాడికి ఎక్కువగా ఇష్టమైనదాన్ని తెమ్మనీ
మరిడెమ్మ అన్నది.

వెర్రి బాగులవాడు తల్లిని సంచితోబాటు
భుజాన వేసుకుని ఇంటి దారి పట్టాడు.
అయితే వాడు మధ్య దారిలోనే ఒకచోట
చతికిలబడి తన దుస్థితి తలుచుకుని భోరున
విడవసాగాడు.

“ఎందు కేడుస్తున్నావు ?” అని ఎవరో
ప్రశ్నించటం విని వాడు తల ఎత్తి చూసే
సరికి రాధ అనే పిల్ల కనిపించింది. వాడా
మెతో తల్లి చచ్చిపోయి తను అసహాయ
స్థితిలో ఉండటమూ, తనకు తెలివితేట

లిచ్చే మంత్రాల మరిడెమ్మ అడిగిన ప్రశ్నలకు తాను సమాధానా లివ్వలేకపోవటమూ చెప్పాడు. ఆ ప్రశ్నలు విని రాధ నవ్వి, "కాళ్ళు లేకుండా పరిగెత్తేది నది, బంగారం కన్న బాగా మెరిసేది సూర్యుడు. అది కూడా తెలిదా? నీ పంటివాణ్ణి ఎవరో ఒకరు కనిపెట్టి ఉండవలసిందే! నేనే కనిపెట్టి ఉంటాను. తెలివితేటలు లేనివాళ్ళు భార్యలను బాగా చూస్తారని చెబుతారు. నన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటావా?" అని అడిగింది.

"నీ కభ్యంతరం లేకపోతే నా కిష్టమే," అన్నాడు వెర్రి బాగులవాడు. వాళ్ళిద్దరూ పెళ్ళాడారు. రాధ వాణ్ణి తల్లి కన్న బాగా కనిపెట్టి ఉంటున్నది.

వాడు కూడా రాధ చెప్పిన పనులు ఎంత బరువైనా చేసేస్తున్నాడు. ఇద్దరికీ జంట బాగా కుదిరింది.

ఒకనాడు అకస్మాత్తుగా వెర్రి బాగుల వాడు తెలుసుకున్నాడు: తనకు ప్రపం

చంలో తన భార్యకన్న ఇష్టమైన దేదీలేదు. అందుచేత వాడు రాధను వెంటబెట్టుకుని మరిడెమ్మ వద్దకు వెళ్ళి, "అత్తా, ఈసారి నిజంగా నా కిష్టమైనదాన్ని తెచ్చాను. నాకు తెలివితేట లియ్యి," అన్నాడు.

"అలాగా? అయితే చెప్పు: కాళ్ళు లేకుండా పుట్టి, మొదట రెండు కాళ్ళు సంపాదించి, చివరకు నాలుగు కాళ్ళు తెచ్చుకునేది ఏది?" అని మరిడెమ్మ అడిగింది.

వెర్రి బాగులవాడు బుర్ర గోక్కోవటం చూసి రాధ వాడి చెవిలో, "కప్ప!" అని రహస్యంగా చెప్పింది. "కప్ప," అన్నాడు వెర్రిబాగులవాడు.

"ఫరవాలేదు. నీది మట్టిబుర్ర అయినా నీ భార్యది తెలివైన బుర్రే. దాన్ని మీరిద్దరూ పంచుకుని సుఖంగా ఉండండి," అని మంత్రాల మరిడెమ్మ వాళ్ళిద్దరినీ దీవించి పంపేసింది.

అరణ్యకాండ

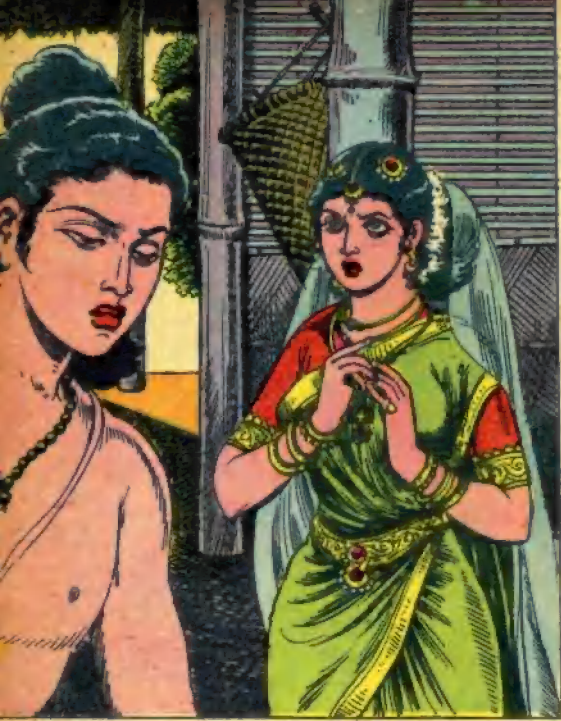
ఆ మాయలెడిని చూస్తుంటే రాముడికి కూడా సీతకు కలిగినట్టే దాని పైన భ్రమ పుట్టుకొచ్చింది. అతను లక్ష్మణుడితో, "నివూ, జటాయువూ సీతను చూసుకొండి. నేను ఈ లేడిని పట్టి తెస్తాను," అని కత్తి, విల్లంబులూ పుచ్చుకుని బయలుదేరాడు.

మారీచుడు తన పని శక్తి వంచన లేకుండా నిర్వహించాడు. అతను లేడి రూపంలో కనిపిస్తూ, మాయమవుతూ, ఒక సారి దూరమవుతూ, ఒకసారి దగ్గరలోనే ఉంటూ రాముణ్ణి ఆశ్రమం నుంచి చాలా దూరం తీసుకుపోయాడు. ఇక ఆ లేడి తనకు ప్రాణాలతో చిక్కదని తోచి రాముడు ఒక తీవ్రమైన బాణం ఎక్కుపెట్టి ఆ లేడి

గుండెలో దూసుకు పోయేటట్టు కొట్టాడు. మారీచుడు వెంటనే లేడి రూపు వదిలి తన రాక్షసరూపుతో కిందపడిపోతూ, "అయ్యో! సీతా! లక్ష్మణా!" అని రాముడి గొంతుతో అరిచి ప్రాణాలు వదిలాడు. ఆ అరుపు రాముడి చెవికి అశుభంగా తోచింది. మాయలేడి మారీచుడే! అస్పష్టమైన భయాలు మనసును ఆవరించగా రాముడు మరొక లేడిని చంపి, దాని మాంసం తీసుకుని వేగంగా తమ పర్వతాల కేసి నడవసాగాడు.

"లక్ష్మణా, అది నీ అన్న చేసిన అర్త నాదం. నా కేమో భయంగా ఉంది. నీవు వెంటనే వెళ్ళి రాముణ్ణి కాపాడు," అన్నది సీత ఆశ్రమంలో.

సీత ఎంతగా విలవిలలాడుతున్నప్పటికీ చలించక లక్ష్మణుడు, "దేవ మానవ గంధర్వ రాక్షసులలో అన్నను భయపెట్ట గలవా రెవరూ లేరు. ఇది రాక్షస మాయ. అన్న నన్ను నీకు తోడుగా ఉండమన్నాడు. నేను వెళ్ళను," అన్నాడు.

"అయిన ఆపదలో ఉంటేకూడా పానం టావే, నీ వాయనకు మిత్రుడవా, శత్రుడవా? నీవు కోరేది రాముడి నాశనం లాగుందే! నా మీద దురాశపెట్టుకున్నావా? రాముడికి నిజంగా ఆపదే కలిగితే నేను మరుక్షణం నశిస్తాను. నన్ను నీవు రక్షించేదేమిటి?" అన్నది సీత.

లక్ష్మణుడు ఎన్నేవిధాల సీత భయాన్ని, అనుమానాన్ని పోగొట్ట యత్నించాడు. కాని అతని ప్రయత్నం ఫలించలేదు. అమె అతన్ని బాగా ఎత్తి పొడిచింది. "నీవు ఎవరి కోసం రాముడి వెంటపడి వచ్చావు? నీ కోసమా, భరతుడి కోసమా? నేను నీకు గాని, భరతుడికి గాని దక్కుతానని కలలో కూడా అనుకోవద్దు," అన్నది.

చివరకు లక్ష్మణుడు చిరాకుపడి, "అస రాని మాటలనటం స్త్రీలకు సహజమే. నన్నిన్ని మాటలన్నందుకు నీకు కిడు తప్పదు. నేను వెళ్ళినాక నీకు దేవతలే దిక్కు." అంటూ అయిష్టంగా అన్న కోసం బయలుదేరాడు.

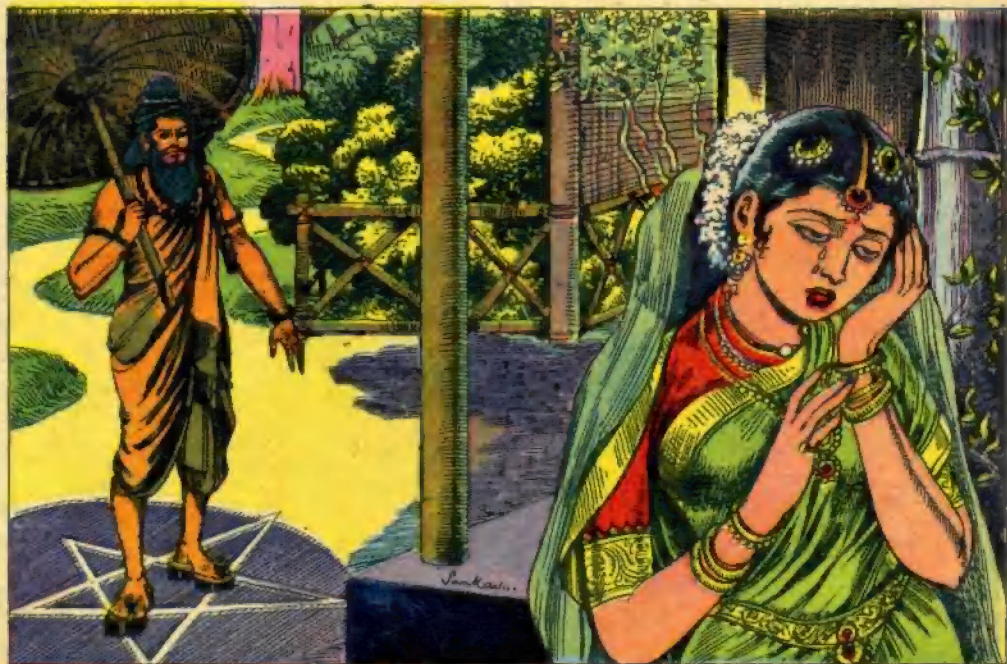
అతను అలా వెళ్ళాడో లేదో రావణుడు సన్యాసి రూపంలో ఒంటరిగా ఉన్న సీత వద్దకు వచ్చాడు. అతను సన్నని కాషాయ వస్త్రం ధరించి, గొడుగు వేసుకుని, పావు కోళ్ళు కాళ్ళకు ధరించి, దండానికి కమం డలం తగిలించి ఎడమ భుజానికి ఆస్తి, వేదాలు చదువుతూ వచ్చి, కంటికి మంటికి ఏకధారగా ఏడుస్తున్న సీతను పరిశీలించి చూశాడు. అమె వచ్చని పట్టుచీర కట్టుకొని ఉన్నది. అమె సర్వావయవాలలోనూ సౌందర్యం తొణికిసలాడుతున్నది. అమె

మెడలోని రత్నహారాలు మెరుస్తున్నాయి. రావణుడు సీతను పలకరించి, "అమ్మాయీ, నీ వెవరు? పార్వతివా? అష్టరవా? లక్ష్మీదేవివా? కాంతిదేవతవా? మానవ దేవ యక్ష కిన్నర గంధర్వులలో నీ వంటి నుందరిని నే నెన్నడూ చూడలేదు. ఇంత సుకుమారివి, సుందరివి, చిన్నదానివి ఈ రాక్షస మయమైనచోట ఏంచేస్తున్నావు? ఒంటరిగా ఎందుకున్నావు?" అని అడిగాడు.

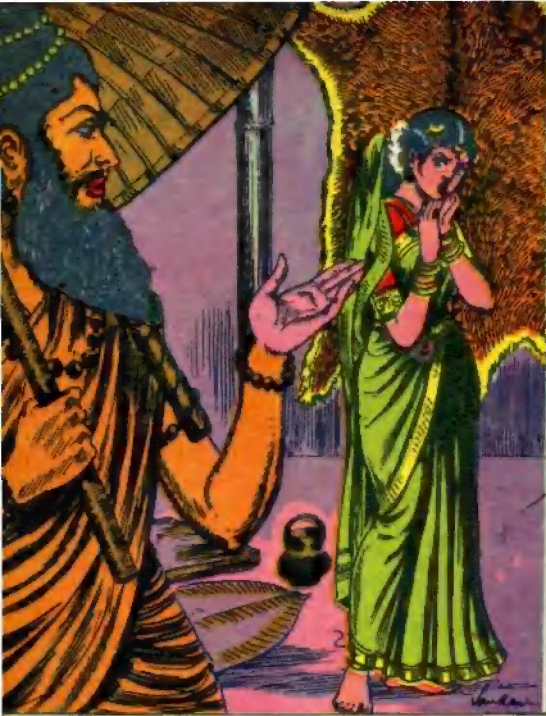
సీత రావణుణ్ణి చూసి నిజమైన సన్యాసి అనుకుని అర్హ్యపాద్యాదు లిచ్చి అతిథి సత్కారాలు చేసి, వీట వేసి, వంట సిద్ధంగా ఉన్నది, భోజనం చెయ్యమని అహ్వా

నించింది. ఆమె ఆ సన్యాసి అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానం చెబుతూ, తన వివాహం జరగటమూ, తాను వన్నెండేళ్ళు కాపరం చేసిన అనంతరం తన చూమగారు తన భర్తకు పట్టాభిషేకం తల పెట్టటమూ, కైకేయి ఆ ప్రయత్నాన్ని భగ్నం చేసి తన భర్తను అడవులకు పంపటమూ మొదలైన వృత్తాంత మంతా చెప్పింది. అంతా చెప్పి ఆమె రావణుణ్ణి, "మీ పేరేమిటి? గోత్ర మేమిటి? మీరీ దండకారణ్యంలో ఒంటిగా ఎందుకు తిరుగుతున్నారు?" అని అడిగింది.

సీత ఈ ప్రశ్న అడగగానే రావణుడు, "నేను రాక్షసరాజును, రావణుణ్ణి. నాకు

లాక్కొన్నాననీ, తన పేరు చెబితేనే సమస్త దేవతలూ భయపడతారనీ అన్నాడు. రాముడు ఆసమర్థుడు గనకనే రాజ్యం వదిలిపెట్టి అడవులలో అష్టకష్టాలూ పడు తున్నాడన్నాడు. "నీవు రాముడికి భయ పడి నాతో వచ్చేయ్యటానికి బంకు తున్నావేమో, నా వెంట ఉన్న నిన్ను రాముడేమీ చేయలేడు. అతడు నా గోరికి చాలడు," అన్నాడు.

"కుబేరుడి తమ్ముణ్ణి చెప్పకుంటూ ఇలాటి పాపపు బుద్ధు లేమిటి? నీ కి పరస్మీ వంధ పోకపోతే నీవూ, నీ రాక్షసులూ నాశనం కాక తప్పదు," అన్నది సీత.

రావణుడు మండి పడి చేతులు చరిచి తన నిజ రూపం ధరించి భయంకరంగా సీత ఎడట ప్రత్యక్షమయ్యాడు. అతని కళ్ళు చింత నిప్పుల్లాగున్నాయి, శరీరం నల్లగా ఉన్నది. చెవులకు బంగారు పొగులున్నాయి. అతను సీతతో, "పిచ్చిదానా, నీకు నా కన్న భ్యాతి గల భర్త ఎక్కడ దొరుకుతాడు? ఇప్పుడు నన్ను నిర్రాకరించి తరవాత వశ్చాత్రాప పడతావు," అంటూ ఆమెను పట్టుకున్నాడు. ఎడమచేత్తో సీత జుట్టూ, కుడిచేత్తో తొడలూ పట్టుకుని రావణుడు ఆకాశానికి ఎగిరాడు. సీత గిలగిలా తన్ను

ఎందరో భార్యలున్నారు గాని ఒక్కరూ సీతో సమానం కారు. నేనుండే లంకా పట్టణం సముద్రం మధ్య ఎత్తయిన పర్వతం మీద ఉన్నది. ఈ అరణ్యం వదిలిపెట్టి నాతో వచ్చేయ్యి. ఉద్వాన వనాలలో విహరింతాం. నీకు అయిదువేల మంది దాసీలను ఏర్పాటు చేస్తాను," అన్నాడు.

ఈ మాటలు విని సీత భయపడటానికి బదులు మండిపడింది. రావణుణ్ణి తిట్టింది, బెదిరించింది. రాముడి పరాక్రమం వివరించింది. అంతా విని రావణుడు తన పరాక్రమం చెప్పకున్నాడు. తాను కుబేరుడి తమ్ముణ్ణినీ, కుబేరుడి పుష్పక విమానాన్ని

కుంటూ రాముణ్ణి కేక పెట్టింది, లక్ష్మణుణ్ణి పిలిచింది. "రావణుడు సీతను ఎత్తుకు పోయినాడని రాముడితో చెప్పండి," అని చెట్లతో మొర పెట్టుకున్నది.

ఇంతలో ఒక చెట్టు పైన సీతకు జటాయువు కనిపించాడు.

సీత జటాయువుతో, "నాయనా, జటాయూ! నన్ను రాక్షసుడు బలాత్కారంగా తీసుకు పోతున్నాడు. ఈ మాట రాముడికి చెప్ప," అన్నది.

చెట్టు మీద కునికిపాట్లు పడుతున్న జటాయువు ఈ మాటలకు ఉలిక్కి పడి కళ్ళు తెరిచి చూసి రావణుడితో ఇలా అన్నాడు:

"రావణా, నీవు చేసేది చాలా తప్పు పని. మామూలు మనుషులు తమ భార్యలను పర పురుషుల నుంచి ఎలా కాపాడు కుంటారో రాజైనవాడు ఇతరుల భార్యలను కూడా అలా కాపాడాలి. నేను సౌమ్యుణ్ణి, వృద్ధుణ్ణి, నిరాయుధుణ్ణి. నీవు యువకుడివి, ఆయుధాలు కలవాడివి. అయినా నిన్ను సీత నెత్తుకు పోనివ్వను. రామలక్ష్మణులు దూరాన ఉన్నప్పుడు పిరికిగా నీవీ పని చేస్తున్నావు."

ఈ మాట లంటూనే జటాయువు రావణుడిపై తలపడ్డాడు. రావణుడు తన రథంలో ఉండి ధనుర్పాణాలతో పోరాడు

తుంటే మహా బలశాలి అయిన జటాయువు తన గొళ్ళతోనూ, కాళ్ళతోనూ, ముక్కుతోనూ కలియబడి రావణుడి కవచాన్ని నిర్మూలించాడు. అతని శరీరాన్ని చీరాడు, అతని ధనువులను విరిచాడు, రథపు గాడిదలనూ, సారధిని కూడా చంపాడు. చివరకు రథాన్నే విరిచాడు.

రావణుడు విరధుడై సీతను చంకన పెట్టుకుని భూమి పైకి దిగవలసి వచ్చింది. ఇంత చేసిన మీదట జటాయువు అలిసి పోయాడు. అది గమనించి రావణుడు సీతతో సహా మళ్ళీ ఆకాశానికి ఎగిరాడు. కాని జటాయువు ఎగిరి వెళ్ళి రావణుడికి

అడ్డు తగిలాడు. అతను రావణుడితో, “ఛీ, ఛీ! నీవు విరుడివి కావు, పిరికిపందవు. విరుడివైతే రామలక్ష్మణులు వచ్చినదాకా ఉండి వారితో యుద్ధం చెయ్యి,” అన్నాడు.

రావణుడు వినిపించుకోక ముందుకు సాగిపోయాడు. జటాయువు రావణుడి వెన్నంటి, అతని ఏవుమీద వాలి తన గొళ్ళతో గీరసాగాడు, రావణుడి వెంట్రుకలు వీకాడు. రావణుడు మండిపడి సీతను నేలపై దించి జటాయువుతో కలియబడ్డాడు. ఇద్దరికీ తీవ్రమైన యుద్ధం జరిగింది. చివరకు రావణుడు కత్తి చూసి జటాయువు రెక్కలూ, పక్కలూ, పాదాలూ నరికేశాడు. జటాయువు కొన ఊపిరితో నేల మీద పడి పోయాడు. సీత వలవలా ఏడుస్తూ జటాయువు దగ్గిరికి పరిగెత్తింది. జటాయువును కొగలించుకుని భోరున విడ్చింది. “రామా, లక్ష్మణా! ఇప్పుడన్నా వచ్చి నన్ను రక్షించండి!” అని కేక పెట్టింది. రావణుడు తన కేసి రావటం చూసి సీత లతలను పట్టుకుని, చెట్లను పట్టుకుని వేళ్ళాడింది. “చాలించు ఈ వేషాలు,” అంటూ రావణుడు అమె జుట్టు పట్టుకుని అమెను తన ఒడిలో పెట్టుకుని తిరిగి ఆకాశ గమనం సాగించాడు.

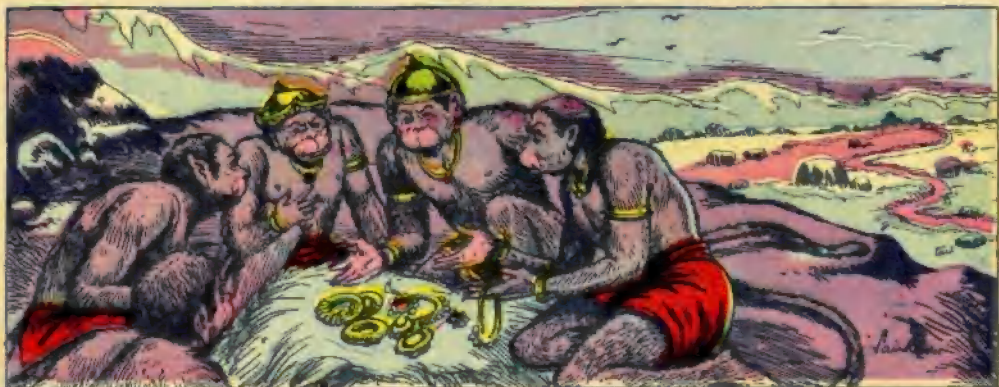
రావణుడు అతివేగంగా పోతుంటే సీత యొక్క అభరణాలు కొన్ని భూమి మీద పడి పోయాయి. సీత రావణుణ్ణి పిరికి వాడని అవమానించింది, దొంగ అన్నది, తిట్టింది, ఇప్పటికైనా తనను వదిలేస్తే రాముడు క్షమిస్తాడని ఆశ పెట్టింది; "ఏది కోరి నన్ను ఇలా తీసుకు పోతున్నావో అది నీకు ఒనగూడదు; ఎందుచేతనంటే నేను రాముణ్ణి విడిచి ఎంతో కాలం బతకను," అని కూడా చెప్పి చూసింది. రావణుడి మాట లేవి పట్టించుకోలేదు.

అకాశంలో పోతున్న సీతకు ఒక కొండ శిఖరం మీద అయిదుగురు వానరులు కనిపించారు. "వీరు నా సంగతి రాముడితో ఒక వేళ చెబుతారేమో," అనుకుని సీత తన వసుపువచ్చని పైబట్టలో తన అభరణాలు కట్టి ఆ వానరుల మధ్య పడేలాగా వేసింది. ఈ సంగతి రావణుడు గమనించలేదు. కాని వానరులు మాత్రం సీతను

చాలా సేపు కళ్ళార్పకుండా చూస్తూ ఉండిపోయారు.

రావణుడు పంపా సరస్సు దాటి, సముద్రాన్ని చేరి, దాన్నికూడా దాటి తనపాలిటి మృత్యువైన సీతతో సహా లంకను చేరాడు.

లంకాపురం అతి అందమైన నగరం. అక్కడి రాజమార్గాలు తీర్చిదిద్దినట్టుగా ఉంటాయి. అనేక ప్రాకారాలతో కూడి ఉన్న అంతఃపురంలోకి రావణుడు సీతతో సహా ప్రవేశించాడు. అతను భయంకరాకారాలు గల అక్కడి రాక్షస స్త్రీలను పిలిచి, "నా అనుమతి లేకుండా ఒక పురుషుడుగాని, స్త్రీగాని ఈ సీతను చూడరాదు. ముత్యాలో, రత్నాలో, బంగారమో, బట్టలలో - ఈమె ఏమి కోరితే అది ఎల్లా నాతో చెప్పకుండానే ఈమెకు ఇచ్చేయ్యాలి. ఈమె మనస్సుకు కష్టం కలిగించే మాట ఒక్కటి ఎవరైనా అన్నారో తక్షణం వాళ్ళ ప్రాణాలు తీస్తాను," అని హెచ్చరించాడు.

క్రెష్టిన్ అంటే రష్యన్ భాషలో “దుర్గం” అని అర్థం. “మాస్కోపైని క్రెష్టిన్ తప్ప మరేటి లేదు, క్రెష్టిన్ పైన వ్యర్థమే” అని ఒక సామెత కూడా ఉన్నది. ఈ దుర్గాన్ని నిర్మించటం ప్రారంభించినది 1647 లో. ఇది పూర్తి కావడానికి 125 ఏళ్ళు పట్టంది.

క్రెష్టిన్ ను త్రికోణాకారం గల స్థలంలో, మొస్కోవ్ నది పక్కన నిర్మించారు. దీని చుట్టూ 65 అడుగుల ఎత్తు గల ప్రాకారం ఉన్నది. ఇటుకలతో కట్టిన ఈ ప్రాకారం నిడివి 10 ఫర్లాంగులు. క్రెష్టిన్ లో ఎన్నో రాజభవనాలూ, కచేరీ భవనాలూ, అలయాలూ, చర్చిలూ, ఆయుధాగారాలూ, బాతకానులూ ఉన్నాయి. ఇక్కడ ఉండే భవనాలలో “పాలెస్ ఆఫ్ ది సోవియెట్స్” అనేది ఈనాడు కూడా ప్రపంచ మంతటిలోకి ఎత్తయిన కట్టడం. దీని ఎత్తు 1365 అడుగులు.

1600 లో ఇక్కడ జార్ చక్రవర్తి ఇవాన్ వెర్దికియ్ గంట వ్రంభం నిర్మింపజేశాడు. అందులో 33 గంటలు వేశాడ గట్టారు. వాటన్నిటిలోకి పెద్దది 65 టన్నుల బరువున్నది. 200 టన్నుల బరువు గల మరొక బ్రహ్మాండమైన గంట—ప్రపంచంలో కెల్లా పెద్దది—వేశాడ గట్టక పూర్వమే అగ్ని ప్రమాదం మూలంగా పగులు చూపింది. ఇది ఇప్పటికీ నేలపైనే ఉన్నది.

కింద కనిపించే బొమ్మలో “రెడ్ స్క్వేర్” ఉన్నది. విప్లవ దినంనాడు ఈ ప్రదేశం జనంతో కిటకిటలాడిపోతుంది. బొమ్మలో కుడి పక్కన “మాస్కోలియం” ఉన్నది. దీని లోపల లెనిన్ బొత్తిక శరీరం భద్రపరచి ఉంచారు. ఉత్సవాల సమయంలో సోవియెట్ ప్రముఖులూ, విదేశీ రాయబారులూ ఈ మాస్కోలియం పైభాగంలో నిలబడి ప్రజలకు దర్శనం ఇస్తారు.

ప్రశ్నోత్తరాలు

CHITRA

1. కాసం యాదగిరి, జనగామ

శుద్ధతిథు లారంభంలో చంద్రునికి భూమి అడ్డంగా రావడంచేత చంద్రుడు చంద్రవంకగా కనిపిస్తాడు గదా, మరి అర్థ చంద్రునిగా కనిపించటానికి కారణమేమిటి ?

చంద్రవంక ఏర్పడటానికి కారణం భూమి అడ్డం రావడమనుకోవటం పొరబాటు. చంద్రుడిపై పడే సూర్యకాంతిలో కొద్ది భాగమే మనకు కనిపించినప్పుడు చంద్ర వంకను చూస్తాం. గ్రహణ కాలంలో తప్ప భూమి చంద్రుడికి అడ్డం రాదు. గ్రహణ కాలంలో కూడా కొద్ది గంటలు మాత్రమే అడ్డైస్తుంది.

2. కుచ్చర్లపాటి సుబ్బరాజు, కొత్తలంక

రావణుడు రథానికి గాడిదలను పూన్ని మారీచుడి ఆశ్రమానికి వెళ్ళా డన్నారు. గుర్రములు లేవాండీ ?

లేవు కాబోలు !

3. యల్. కోటేశ్వరరావు, సిరిపురము

గ్రహాలలో సూర్యుడు, చంద్రుడు మాత్రమే కనిపిస్తున్నారు. బుధుడు, అంగారకుడు, శుక్రుడు మొదలగు గ్రహాలు కనబడకపోవుటకు కారణ మేమి ? అవి ఎట్లు కనిపించును ?

సూర్యుడు గ్రహం కాదు, చంద్రుడు ఉపగ్రహం. మిగిలిన గ్రహాలు—శుక్రుడు, గురువు, అంగారకుడు, శని, బుధుడు—మామూలు కంటికి కనిపిస్తాయి. వేగు చుక్క శుక్ర గ్రహమే. ఇది ఇప్పుడు తెల్లవారు జామున సూర్యుడికి ముందుగా ఉదయిస్తున్నది. కొన్నాళ్ళపాటు ఈ గ్రహం పడమర కూడా, సూర్యాస్తమయం తరువాత, కనిపిస్తూ ఉంటుంది. మిగిలిన గ్రహాలు తెలిసినవారి నడిగితే ఆకాశంలో చూపుతారు. బుధ గ్రహం సూర్యుడికి మరి నమివంలో తిరుగుతూ ఉండటంచేత దీన్ని చూడటం కొంచెం కష్టం కావచ్చు. బెలిస్కోపులు లేని కాలంలోనే మన పూర్వులు ఈ గ్రహాలను కనిపెట్టి వాటి గమనాలు గుణించారు గనక ఇవన్నీ కంటికి కనిపించేవే.

4. ఎన్. రామకృష్ణ, చీపురుపల్లి

చంద్రునికి సూర్యునికి ఎంత దూరము ?

భూమికి సూర్యునికి ఉన్నంత దూరమే—సుమారు 9 కోట్ల 30 లక్షల మైళ్ళు.

5. డి. సుకుమార్, ఆమదాలవలస

అన్నయ్యా, మన జాతీయ రక్షణ నిధికి యింత ధనం అవసరమైనప్పుడు విరాళాల ఆగత్యమేమున్నది ? కావలసినంత ద్రవ్యం ముద్రించ కూడదా ? అలా యిష్టంవచ్చినట్లు కరెన్సీ నోట్లు ముద్రించి దేశంలో చలామణి చేస్తే డబ్బు విలువ పడిపోతుంది. దాన్నే ద్రవ్యోల్పాదం అంటారు. అందువల్ల చాలా ప్రమాదం.

6. కె. రామకృష్ణా రెడ్డి, ఆరవల్లి

“చందమామ” పేరిట ఇప్పటికి ఈ కార్డుతో కలసి అయిదు రూపాయలు అయినది. ఒక్కదానికి సమాధానం ఈయలేదేమింది ?

ఇలాటి ప్రశ్నలు మా కిప్పటికి మీ నుంచి నూరు వచ్చా యన్న మాట !

7. ముంగండ రామచంద్రరావు, లక్కవరం

దయయించి అర్థిస్థిలు “శంకర్”, “చిత్ర”, ఎడిటర్ “చక్రపాణి” అసలు పూర్తి పేర్లు తెలుపుతారా ?

కె. సి. శివశంకరన్, టి. వి. రామవన్, అలూరు వెంకటసుబ్బారావు.

8. ఎ. నారాయణరావు, బరంపురం

కథలు, ప్రశ్నలు, ఫోటో వ్యాఖ్యలు, ఇంకా ఇతర శీర్షికలు పంపించాలని ఉంది. ఎవరికి ఎడ్రస్ చేసి పంపించాలో తెలియటం లేదు.

ఎడిటర్, “చందమామ”, 2, 3 ఆర్కాటు రోడ్డు, పడవళని, మద్రాసు 26.

9. కె. రామకృష్ణ, విశాఖపట్నం

“భారత చరిత్ర”లో బొమ్మలు బదులు రాజ్యాల మ్యాపులు వేస్తే మరింత శిక్షాప్రద మవుతుందంటాను.

ఒకే మ్యాపు “చందమామ” అన్ని భాషలకూ ఉపయోగపడేలాగ చెయ్యటం కష్టం.

10. ఎ. రామయోహన్, చిన్నయండెం

చందమామా ! నీ పుస్తకములో వార్తలు - విశేషాలు, చిత్ర కథలు వుండిన యెంత బాగుండును ! అటువంటివి ఎందుకు ప్రచురించ లేదు.

కాగితం కొరతవల్ల అనేక చిల్లర శీర్షికలు ఎత్తివేయవలసి వచ్చింది.

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

ఆశ్చర్యంతో
60

పంపినవారు:
పి. లక్ష్మి, రాజమండ్రి-3

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

ఈ క్విర్-బిక్విర్

పంపినవారు:
పి. లక్ష్మి, రాజమండ్రి-3

ఒక గురువు దగ్గర అనేకమంది విద్యార్థులు చదువుకుంటూ ఉండేవారు. వారిలో ఒక రాజకుమారుడు కూడా ఉండేవాడు.

ఒకనాడు గురువుగారు పిల్లలను, “నిన్నటి పాఠం అందరికీ వచ్చిందా?” అని అడిగాడు. అందరూ వచ్చిందన్నారు. రాజకుమారు డేమీ మాట్లాడకపోవటం చూసి గురువు “నీకో?” అన్నాడు.

“నాకు మొదటి వాక్యం బాగా వచ్చింది. రెండో వాక్యం కూడా వచ్చింది—” అని అగిపోయాడు.

తన శిష్యుడి సోమరి పోతు తనానికి మండిపడి గురువు, “ఇదేనా నీ చదువు?” అంటూ బెత్తంతో రాజకుమారుణ్ణి ఎడాపెడా కొట్టాడు.

అంతలోనే గురువుకు తాను కొడుకున్నది మామూలు కుర్రవాణ్ణికాదని తెలిసి వచ్చింది. ఈ రాజకుమారుడు తలుచుకుంటే తనను

కొరతవేయించగల డనుకునే నరికి గురువుకు దడవుట్టుకొచ్చింది. ఆ తరువాత ఆయనకు ఆశ్చర్యం కలిగింది—ఎందుకంటే, డెబ్బలు తెన్నప్పటికీ రాజకుమారుడిలో ఒక విచారంగాని, బాధగాని లేదు. అతడి ముఖం ప్రశాంతంగా ఉన్నది.

గురువు వీం చెయ్యాలి తోచక, “ఏమిటి నీకు వచ్చిన రెండు వాక్యాలు?” అని రాజకుమారుణ్ణి అడిగాడు.

“క్రోధాన్ని నిగ్రహించాలి. ఎన్నడూ అబద్ధమాడరాదు,” అని రాజకుమారుడు చెప్పాడు.

ఈ మాటలు విన్నగానే గురువుకు కను విప్పింది. తాను గురువయినప్పటికీ, ఆ కుర్రవాడు నిజమైన చదువేదో తెలుసుకున్నాడు, తాను తెలుసుకోలేదు. నిజమైన చదువంటే పాఠాలు కంతస్థం చెయ్యటం కాదు—వాటిని ఆచరణలో పెట్టటం!

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1963 మార్చి నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

★ పై ఫోటోలకు నరికిన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ జనవరి నెల 20-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ ఆడ్రసుకు పంపాలి:—చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

జనవరి నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : అశ్చర్యంతో

రెండవ ఫోటో : ఉక్కిరిబిక్కిరి

పంపినవారు : పెమ్మరాజు లక్ష్మి,

దానవాయపేట, రాజమండ్రి - 3

బహుమతి మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

భారతం

భీష్ముడి వద్ద అన్ని ధర్మాలూ తెలుసుకుని కూడా ధర్మరాజు భీష్మ నిర్యాణంతో తిరిగి శోక సాగరంలో ముణిగిపోయాడు. ఆయనను ధృతరాష్ట్రుడు ఓదార్చుతూ, “నూరుమంది కొడుకులను పోగొట్టుకున్న నేనూ గాంధారి ఏడవాలి గాని, రాజ్యం సాధించుకున్న నీ కెందు కి దుఃఖం?” అన్నాడు.

తరవాత వ్యాసుడు ధర్మరాజుతో, “నాయనా, ఎంతటి పాపులు కూడా తపస్సు చేత, యజ్ఞాల చేత పవిత్రులవుతున్నారు. అందుచేత నీవు అశ్వమేధాది యాగాలు చేసి నీలో పాపం ఉంటే పోగొట్టుకో!” అని హితం చెప్పాడు.

“ఇంతమంది జ్ఞాతులను చంపి నేను యజ్ఞం చేస్తే ఎంత మనంగా దానాలు చెయ్యాలి? అలా చెయ్యటానికి నాకు ధనం లేదు. ఈ ఘోర యుద్ధంలో వృథకాయులంతా పోగా ప్రజలలో బాలురూ, దీనులూ మిగిలారు. రాజపుత్రులు కష్ట దశలో ఉన్నారు. వారి నెలా యాచించను? పన్ను లెలా వెయ్యను?” అన్నాడు ధర్మరాజు.

దానికి వ్యాసుడు, “ధర్మరాజా, నీకు కావలసినంత ధనం హిమాలయం మీద ఉన్నది. పూర్వం మరుత్తనేవాడు యజ్ఞం చేసి అంతులేని బంగారాన్ని బ్రాహ్మణులకిస్తే దాన్ని వారు హిమాలయంలో ఉంచారు. ఆ ధనం తెప్పించు,” అన్నాడు.

అందుకు ధర్మరాజు సంతోషించి, దేవబ్రాహ్మణారాధన చేసి, పితృ కార్యాలు నిర్వర్తించి, ధృతరాష్ట్రుడితో సహా హస్తినాపురానికి తిరిగి వచ్చి రాజ్యం విల నారంభించాడు.

కృష్ణుడు అర్జునుడితో కూడా కొన్నాళ్ళు యాత్రలు జరిపి, కబుర్లతో కాలక్షేపం చేసి హస్తినాపురానికి తిరిగి వస్తూ, “అర్జునా, నేను వసుదేవుణ్ణి, ఇతర యాదవులనూ చూసి చాలా కాలమయింది. ప్రస్తుతం నే నిక్కడ చేసిదికూడా ఏమీ లేదు. అందుచేత ద్వారకకు పోతాను. ఈ నంగతి నీవే ధర్మరాజుకు చెప్పు. ఆయన ఇష్టంలేకుండా పోవటం నాకు రుచించదు,” అన్నాడు.

అర్జునుడు ధర్మరాజుతో ఈ మాట చెప్పాడు. ధర్మరాజు అందుకు నమ్మితిస్తూ, “మళ్ళీ నేను చెయబోయే అశ్వమేధానికి రావాలి. మమ్మల్ని మరిచి పోవద్దు,” అన్నాడు. కృష్ణుడు ధర్మరాజుపైసన్న రత్నాలు మొదలైన కానుకలు నిరాకరించి, కుంతి దగ్గర నెలవు పుచ్చుకుని, తన రథం మీద సుభద్రను కూచోబెట్టుకుని, సాత్యకి అర్జునుడితో సహా మరొక రథంలో వెంటరాగా ద్వారకకు బయలుదేరాడు. కొంతదూరం వెళ్ళాక మిగిలిన వారందరూ వెనక్కు వచ్చేవారు. కృష్ణ సాత్యకులు సుభద్రతో ద్వారకకు బయలుదేరారు. దారిలో కృష్ణుడు ఉదంక మహాముని దర్శనం చేసుకున్నాడు. “కొరవ పాండవుల మధ్య సంధి చేయ వెళ్ళావట! ఇప్పుడందరూ సుఖంగా ఉన్నారా?” అని ఉదంకు డడిగాడు. యుద్ధం జరిగి రెండు వంశాలూ నామ మాత్రంగా మిగిలాయని కృష్ణుడు ఉదంకుడికి తెలిపాడు.

మదురమైన కాఫీ...

మెత్తి నవ్వేళనమైన కాఫీ ఉల్లాసపుదమైనది

కాఫీకి మించి ప్రపంచములో పుల్లనకరమైనది మరొకటిలేదు.
కాఫీ స్నేహాన్ని పెంపొందించి, ప్రాజ్ఞాన్ని చేకూర్చును.

చూ మనస్సు ఎలా వున్నప్పటికీ
కాఫీ తృప్తినిస్తుంది

కాఫీ బోర్డు,
బెంగళూరు.

మంచి కాఫీని తయారుచేయడం
అతి తేలిక. ఉచిత కరపత్రం
కోసం మాకు వ్రాయండి. మీకు
ఏ భాషలో కరపత్రం కావాలో
బాధా వ్రాయండి.

PDF-CB-1178

విజయ నిశ్చయం....

హిమాచలమందు పోరాడే నిర్భయుడైన శత్రువును యుద్ధమందు చెండాడుటకు మన జవాన్లు శౌర్య ప్రతాపాలను ప్రదర్శిస్తున్నారు...

ఉత్తేజకరమైన ఆ సంఘటన లన్నిటినీ నెలనెలా 'ఆంధ్రప్రదేశ్' పత్రిక సంపూర్ణంగా సంతరించి ప్రచురిస్తున్నది. అంతే కాదు, ప్రజానీకము తమ విజయ నిశ్చయాన్ని ఆచరణయొగ్గమైన విధంగా ఏమని చెబుతున్నారో కూడా వెల్లడిస్తున్నది....

సుప్రసిద్ధ రచయితల నిర్ణయ హస్తాలనుండి— ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఉర్దూ, హిందీ భాషలందు వెలువడే ఈ పత్రికలో మన దేశరక్షణ సమస్య యొక్క అన్ని దశలను గురించిన అమూల్య వ్యాసాలు సవిస్తరంగా వివరింపబడుతున్నవి.

సంవత్సర చందా రు. 3/- టైరెక్టరు, సమాచార పారసంబంధాల కాఖ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, హైదరాబాదుకు గాని, ఆయా జిల్లాల డిస్ట్రిక్టు పబ్లిక్ రిలేషన్ ఆఫీసరుకు గాని పంపి, మీ ప్రతిని తెప్పించుకోండి.

భూకావేళ్ళ

బ్రాహ్మీ ఆమలా

కేశవర్ధక్ తైలం

భూకావేళ్ళ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ ఎన్.ఎం. బొంబాయి

“ఏవిటి!
ఇంట్లో

అమృతాంజనం లేదా?

జ్వరం తగిలినట్టుందే?”

ఏమో ఎప్పుడు ఆవనరమొస్తుందే ఎప్పుడూ
అమృతాంజనం దగ్గర వుంచుకోవటం ఉత్తమం.
అమృతాంజనం యింట్లో వుందంటే మీరు నిశ్చిం
తగా వుండవచ్చు.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

14/15 లాక్ చర్చిరోడ్డు, మద్రాసు-4

బొంబాయి-1, కలకత్తా-1, హైదరాబాద్-1.

IWT/AM/1879a

“సంక్రాంతి” సమయమున అందరికి మా శుభాకాంక్షలు

CHAMPION

BANIANS

చాంపియన్ నిట్టింగ్ కంపెనీ,
తపాలుపెట్టె నం. 42 :: తిరువూరు.

తప్పక
చూడండి!

కళాప్రపూర్ణ థియేటర్స్ వారి...

బిరుగు పొరుగు

దర్శక: బి.ఎస్.మూర్తి

పోషక: సి.విజయసారథి
మ్యూజిక్: మాస్టర్ వేణు

REVATHI

ఆహార లోటువల్ల

మీరు నీరసించిపోతున్నారా?

అల్బో-సాంగ్
నేపింబండి

దివ్యమైనది మరియు

సామాన్య పోషక ఆహారమును పొందువుగాను

వైజ్ఞానికంగాను బలపరచును.

టీ, కాఫీ, పాలు, గంజి, వల్ల రసం మొదలైనవాటితో కలిపితే

ప్రతిన రుచిగలది. అల్బో-సాంగ్, శిశువులకు, ఎదిగే పిల్ల

లకు, చంటి బిడ్డ - తల్లెలకు, మెదడునుపయోగించే పనిచారికి,

కృత్తులకు, బలహీనతకు, రక్తహీనతకు మరియు రోగ విముక్తు

లై కోలుకుంటున్న వారికి, దివ్య

మైనదివల్లక ఆహారము.

పొడదగాను, బిట్టలుగాను

రొయకు ఉన్నది.

జె. అండ్ జె. డిష్మన్

హైదరాబాద్

భూగోళ శాస్త్రమే వేడుక అవుతుంది!

లండన్ - హ్యారిస్ - రోమ్ - టెహ్రాన్ - లెహరాన్ - బొంబే - ఈ పట్టణముల పేర్లను మీ చిల్లలు క్లాప్ కమునుకొనడానికి. బాబా వ్రయానతో పల్లించవలసివుంటుంది... ఈ పేర్లు... మీ బాబుల కల్పనాశ్రమి, మేల్కొలుపుకు, స్పష్టము చేయు చును. ప్యూ-మాస్టర్ కి వైమన్ షనల్. నవీన చిత్రములను ఉపయోగిస్తే... దూర ప్రదేశములను కూడా విజ్ఞానదృష్టితో మనోరంజకంగా... బాలురు దాగా క్లాప్ కమునుకోగలరు.

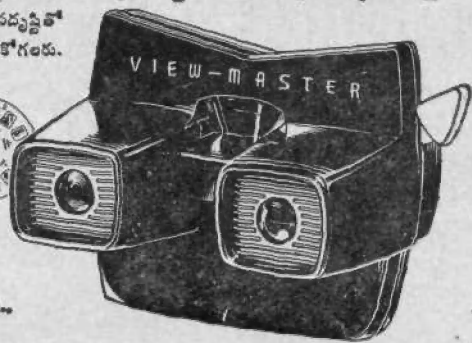
VIEW-MASTER

ప్యూ-మాస్టర్, సులభ మార్గంలో విజ్ఞానమునిస్తుంది.

ప్యూ-మాస్టర్
రీల్స్, ప్రయోగము,
మీ మానము, అలలు
వీటిలో దొరుకుతాయి
మీ రీల్స్
కాదికొరకు
అదగండి.

శిల్ప దాలో వ్యాపారం
కర్త దొరుకుతాయి, శిల్ప

పటేల్ ఇండియా ప్రైవేట్ లి..
కొంపాణి . ఢిల్లీ . కలకత్తా . మద్రాసు.

M.V.G. (I) TBL

వస్తూంది!

పద్మిని పిక్చర్స్ వారి

పంపిడు కూతురు

నిర్మాత - దర్శకుడు :

బి.ఆర్.పంతులు

ఎన్.టి.రామారావు
హరనాథ్ రాజు, రేలంగి
రమణారెడ్డి, బాలకృష్ణ, లంకాసత్యం
షాహుకారు జానకి, దేవిక
మాలతి, రమాదేవి, అరుణశ్రీ

మాటలు : డి.వి.నరసరాజు
పాటలు : సి.నారాయణరెడ్డి, కొసరాజు, అనసెట్టి
కెమరా : వి.రామమూర్తి
సంగీతం : టి.జి.లింగప్ప

విజయ రిలీజ్...

VANAJA

G. H. PAO

*Eternal Vigilance is
the Price of Liberty!*

★

DEFEND IT ZEALOUSLY

★

*Donate and Invest
for the*

DEFENCE
of our motherland

The B. N. K. PRESS PRIVATE LTD. MADRAS-26

